

Адчучь цяжар паштальёнскай сумкі

«Вырватавальнікі» жыхароў малых вёсак і хутароў

Закуліссе «Еўрабачання-2014»

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

СТАР 3

СТАР 8

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«ВЫБАРЫ БУДУЦЬ ВЕЛЬМІ СУР'ЁЗНЫМІ»

Маючы адбыцца выбарчы кампаніі ў Беларусі павінны стаць дэманстрацыйнай сапраўднай дэмакратыяй, заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падчас рабочай сустрэчы са старшынёй Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў Лідзіяй Ярмашынай, паведамліў БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

Як было адзначана, у бліжэйшыя гады ў Беларусі павінны прайсці тры буйныя выбарчыя кампаніі: у 2014-м — выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў, у 2015-м — прэзідэнцкія выбары, у 2016 годзе — парламенцкія.

«Мы павінны вельмі сур'ёзна падыходзіць да гэтага этапу развіцця нашай дзяржавы. Справа ў тым, што сітуацыя няпростая, і нашы альтэрнатыўныя палітыкі, назавём іх так, не будзем крыўдзіць іх заступнікаў за мяжой, вельмі разлічваюць востра на гэты праежаж, — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. — Яны плануюць, што выбары ў мясцовыя Саветы — гэта будзе нейкі пачатак, развіццё, а апагея так званая дэмакратыя дасягне ў прэзідэнцкія выбары і завершыцца гэта парламенцкімі выбарамі».

«Страціць тры гады для развіцця краіны ў гэты перыяд будзе катастрафічна. Таму выбары будуць вельмі сур'ёзнымі. Мы сур'ёзна павінны да гэтага перыяду рыхтавацца. І хацелася б, каб гэтыя выбары сталі дэманстрацыйнай сапраўднай дэмакратыяй. Тут мы павінны ў рукі народу аддаць усё для таго, каб народ сам вызначыўся, хто будзе кіраваць ім і дзяржавай, як будзе развівацца краіна і ў якім напрамку. Гэта мае жалезнае меркаванне», — падкрэсліў беларускі лідар.

«Калі там хтосьці разважае, што мы пачалі падрыхтоўку ўжо да прэзідэнцкіх выбараў, то, шчыра кажучы, я наогул не ў курсе гэтай справы. Хацелася б, каб вы мне расказалі, як развіваюцца падзеі на гэтым выбарчым «рынку», калі можна так сказаць. Але усё павінна быць сумленна і справядліва. Я толькі на гэта разлічваю», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка таксама адзначыў, што цяперашні кіраўнік Цэнтрвыбаркама, як і раней, будзе займацца арганізацыйнай і правядзеннем маючых адбыцца палітычных кампаній. «Вы за іх, як звычайна, адказваеце. Каго трэба, вы прыцягвайце для арганізацыі і правядзення гэтых выбараў, але чалавек і орган, які адказвае за выбары, за іх правядзенне і за аб'яўленне вынікаў, павінны быць адзіны».

У плане фінансавання выбараў Прэзідэнт папярэдзіў, што «лішніх грошай няма», але праца тых, хто будзе прыцягвацца на гэты перыяд, павінна быць дастойна аплата. «Людзей, якія будуць заняты выбарамі, мы павінны падтрымаць, заплаціць ім за гэтую работу. Але пажадана, каб мы ненадоўга адцягвалі ўвагу людзей ад асноўнай працы. Асноўную нагрузку перанясём на дзяржаўныя органы, каб яны працавалі за кошт тых сродкаў, што яны расходуюць з бюджэту на сваю дзейнасць. А людзям, якія будуць прыцягнуты на выбары, мы, вядома, павінны заплаціць дастойна. Хочам якасці — трэба плаціць. Але лішніх грошай няма», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

На сустрэчы Прэзідэнта са старшынёй Цэнтрвыбаркама абмяркоўвалася дата правядзення выбараў дэпутатаў у мясцовыя Саветы. Паводле слоў Лідзіі Ярмашынай, тэрмін іх паўнамоцтваў завяршаецца 25 красавіка і адпаведна іх адраўнуць у Канстытуцыйны чарговы выбары павінны адбыцца не пазней за 30 дзён да заканчэння гэтага тэрміну. Аляксандр Лукашэнка ўхваліў прапанову прэсвысі выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў 23 сакавіка наступнага года.

Лідзія Ярмашына таксама праінфармавала, што адначасова з выбарамі дэпутатаў мясцовых Саветаў пройдуць паўторныя выбары па Гомельскай-Навабеліцкай выбарчай акрузе нумар 36, паколькі ў час парламенцкіх выбараў у 2012 годзе дэпутат ад яе не быў выбраны.

■ Парламенцкі дзённік

В'ЕТНАМСКІ ВЕКТАР

Беларусь вельмі зацікаўлена ў разнаакавых узаемаадносін з В'етнамам. Пра гэта заявіў на сустрэчы з в'етнамскай парламенцкай дэлегацыяй Анатоль РУБІНАУ, старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. Абедзве краіны маюць вялікі магчымасці для развіцця супрацоўніцтва ў сферы эканомікі, адукацыі, культуры.

«Калі казаць пра эканоміку, то тут яшчэ не ўсё зроблена, — адзначыў старшыня Савета Рэспублікі. — Таваразварот хоць і расце хуткімі тэмпамі, але пакуль што не дасягнуў 200 мільянаў долараў, і гэтага недастаткова. Думаю, ужо ў наступным годзе мы павінны паставіць перад сабой мэту дасягнуць таваразвароту аб'ёмам як мінімум у 300 мільянаў».

Па словах Анатоль Рубінава, эканомікі Беларусі і В'етнама ўзаемадапаўняльныя. Наша краіна зацікаўлена ў многіх таварах з В'етнама, у сваю чаргу, важнымі крыніцамі беларускага экспарту туды з'яўляюцца калійныя ўгнаенні, машынаапаратура, грузавыя тэхнікі, трактары, кар'ерныя самазвалы, шыны, металапрадукцыя, лікёрагарэлачныя вырабы.

СТАР 2

Падчас выступлення Беларускага грамадскага аб'яднання грэкаў «Пелопанес».

У НАШАЙ ХАЦЕ — СВЯТА

У Маладзечне прайшоў X фестываль нацыянальных культур, у якім узялі ўдзел прадстаўнікі 10 нацыянальнасцяў з 9 рэгіёнаў Мінскай вобласці.

Народнае аматарскае аб'яднанне «Шматгалоссе» Касцюкоўскага цэнтра нацыянальных культур Барысаўскага раёна.

■ 3 снежня — Міжнародны дзень інвалідаў

САЦЫЯЛЬНЫЯ ПАСЛУГІ, ЯКІЯ ЗДОЛЬНЫ ПАЛЕПШЫЦЬ ЖЫЦЦЁ

Не сакрэт, што чалавеку з інваліднасцю жыццёва цяжэй, чым здароваму. Нялёгка і яго блізім. Між тым, дапамагчы людзям з абмежаванымі, падтрымаць іх сваякоў могуць паслугі, што аказваюцца тэрытарыяльнымі цэнтрамі сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Тым больш што яны часта бясплатныя альбо вельмі танныя. Пра тое, якімі паслугамі могуць скарыстацца людзі з абмежаванымі магчымасцямі і іх сем'і, нам расказаў дырэктар ТЦСАН Цэнтральнага раёна Мінска Іна ГЕРАСІМАВА.

Сядзелка

Гэта сёння адна з самых запатрабаваных паслуг. Сядзелка ажыццяўляе патрабаванні і сацыяльны догляд хворых, састарэлых і маларухомых людзей у хатніх умовах. Ажыццяўляючы патрабаванні, яна ўвесь свой працоўны час будзе знаходзіцца побач, пры неабходнасці перасцэле ляжачага пададце судна, памяняе памперс, разажэе ежу, пакоміць, памые посуд. А вось уключы або іншыя медыцынскія працэдур, закупка

прадуктаў у краме або аплата камунальных паслуг у службовыя абавязкі сядзелкі не ўваходзяць. Зараз у Беларусі ёсць шмат агенцтваў, гатовых знайсці вам сядзелку. Тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва (праўда, пакуль не ўсе) таксама аказваюць падобныя паслугі асобам, якія поўнацю страцілі здольнасць да самаабслугоўвання і перамяшчэння (ляжачым). Гэтая паслуга — адна з самых дарагіх. Гадзіна працы сядзелкі ад тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Мінска каштуе ў дзённы час па буднях 19980 рублёў, ноччу (з 22 гадзін да 6) — 23 250 рублёў, а ў выхадныя і святочныя дні — 28 140 рублёў.

Сацыяльная перадышка

У гэтым выпадку гаворка ідзе пра так званы «сацыяльны адпачынак» — вызваленне бацькоў, іншых членаў сям'і ад догляду дзіцяці-інваліда — з тым, каб яны маглі вырашыць назапашаныя сямейна-бытавыя пытанні. Сацыяльная перадышка можа быць устаноўлена на перыяд да 28 сутак у год. (Калі быць дакладнымі, гэтая паслуга прадастаўляецца

не ТЦСАН, а стацыянарнымі дамамі-інтэрнатамі.)

Аддзяленне дзённага знаходжання

Пры тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва функцыянуюць аддзяленні дзённага знаходжання інвалідаў, якія аказваюць садзейнічанне ў іх сацыяльна-бытавой, працоўнай і псіхалагічнай рэабілітацыі.

Людзі з інваліднасцю займаюцца тут вырабам сувеніраў, малююць, адпачываюць, наведваюць розныя гурткі. Персанал навуачнае іх мінімальным насьцягам самаабслугоўвання: падагрэву ежы ў мікрахвалёўцы, мыцця бялізны ў пральнай машыне і г.д.

Напрыклад, у аддзяленні дзённага знаходжання ТЦСАН Цэнтральнага раёна Мінска ёсць сацыяльная бібліятэка, трэнажорная зала, фітбол, жывы куток, дзейнічаюць гурткі «Фарфор і кераміка», «Музычны калейдаскоп», «Ачумелыя рукі» і інш., клубы «Смак», «Ноты душы» (для бацькоў), тэатральны.

Гэтая паслуга інвалідам аказваецца бясплатна.

СТАР 2

■ «Круглы стол»

«НАВУКА МАЛАДЫХ: СЁННЯШНЯ РЭАЛІ І ПАНАРАМА БУДУЧЫНІ»

Невыпадкава кажуць, што найкаштоўнейшы фонд любові дзяржавы — яе моладзь. Маладосць для вучонага — залаты ўзрост: новыя ідэі, іх імгненна рэалізаваны. Прыток у беларускую навуку перспектывных маладых кадраў зрабіў сваю справу: за апошні час айчынная навука прыкметна змянілася — яна памаладзела.

Маладыя навукоўцы робяць яе запатрабаванай у эканоміцы і грамадстве, яна дынамічна развіваецца, на яе рахунку ўсё больш дасягненняў сусветнага ўзроўню. Вядома, ёсць і пэўныя праблемы. Найперш гэта тычыцца матэрыяльна-тэхнічнай базы. І я ў такіх умовах працаваць маладому чалавеку, які, можа, гатовы на рэвалюцыйныя змены ў навуцы? І наколькі патрэбны сучаснаму грамадству гэтыя вынаходкі? Каб пагаварыць пра інавацыйнае развіццё, за «круглым сталом» на тэму «Навука маладых: сённяшнія рэалі і панарама будучыні» ў газеце «Звязда» сабраліся навукоўцы з Акадэміі навук і айчынных ВНУ краіны. Высветлілася, якія навуковыя галіны сёння найбольш цікавыя маладым спецыялістам, якія вынаходкі могуць змяніць нашу жыццё да лепшага і якія перспектывы ў гэтым кірунку.

Пра гэтае і многае іншае чытачы «Звязды» даведваюцца ў адным з бліжэйшых нумароў выдання. Не прапусціце!
Ул. інф.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

ІРАН АДМОВІЎСЯ ЗНІЧЫЦЬ ЯДЗЕРНЫЯ АБ'ЕКТЫ

Прэзідэнт Ірана Хасан Раўхані выклічыў ліквідацыі іранскіх ядзерных аб'ектаў. Пры гэтым кіраўнік дзяржавы спадзяецца на палітычнае адносіны з ЗША. Прэзідэнт чарговы раз падкрэсліў, што ваенная стратэгія Ісламскай Рэспублікі не прадугледжвае распрацоўку ядзернай зброі, і паведаміў пра намер Ірана працягваць узабагачэнне ўрану ў мірных мэтах.

Раней «шасцірка» міжнародных пасярэднікаў (Расія, ЗША, Кітай, Вялікабрытанія, Францыя і Германія) дамовілася з прадстаўнікамі Ірана ў Жэневе аб мерах па істотным падразанні ядзернай праграмы Ірана ў чаканні больш поўнага пагаднення. У прыватнасці, Іран абавязваўся спыніць узабагачэнне ўрану звыш 5%, прыпыніць вытворчасць плутонію і цэнтрыфуг, далучыць інспектараў МАГАТЭ на свае ядзерныя аб'екты.

ХАРВАТЫЯ СУПРАЦЬ АДНАПОЛЫХ ШЛЮБАЎ

Большасць насельніцтва Харватыі выступіла супраць легалізацыі аднаполых шлюбаў. На пытанне «Ці згодны вы з тым, што шлюб — гэта саюз паміж мужчынам і жанчынай?», 65% удзельнікаў рэферэндуму далі станоучы адказ, 34% — адмоўны. Варта адзначыць, што на сённяшні дзень канстытуцыя пераважна каталіцкай краіны азначае шлюб не дае. Пасля галасавання Харватыя ўнёсе ў канстытуцыю папраўку, згодна з якой паняццю «шлюб» будзе дадзена азначэнне «саюз паміж мужчынам і жанчынай». Ідэя рэферэндуму належала групе грамадзян «У імя сям'і» (яна падтрымліваецца царквой), якая сабрала звыш 750 тысяч подпісаў, каб дамагчыся названага галасавання.

ПАМЁР ЮРЫЙ ЯКАЎЛЕЎ

У ноч на 30 лістапада на 86-м годзе пасля цяжкай працяглай хваробы пайшоў з жыцця народны артыст СССР, акцёр Вахтангаўскага тэатра Юрый Якаўлеў. Паслужны спіс Якаўлева налічвае дзясяткі роляў у тэатры і кіно. Права называцца і стаць усенародным улюблёнцам прынес Юрыю Якаўлеву экран кіно і тэлебачання. Прыродная чароўнасць і незвычайны дар пераўвасаблення раскрыліся ў разнастайнай галерэі персанажаў, многія з якіх перайшлі з экрану ў наша паўсядзённае жыццё, сталі не над'ёмнай часткай. Такімі аказаліся: паручнік Ржэўскі з «Гусарскай балады», Сіджа Аблонскі з экранізацыі рамана Льва Талстога «Анна Карэніна», Іван Васільевіч з камедыі Гайдая, Іпаліт з «Іроніі лёсу».

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў спачувальнае родным, блізім і калегам народнага артыста СССР Юрыя Якаўлева ў сувязі са смерцю артыста, паведамліў у прэс-службе беларускага лідара.

«На беларускай зямлі Юрыя Васільевіча высока ценілі як чалавека вялікага таленту і цудоўнай душы, чыя творчая дзейнасць садзейнічала свецкаму ў грамадстве маральным і эстэтычным ідэалам, умацаванню дружбы і культурных сувязяў паміж нашымі брацкімі народамі. Яго адыход з жыцця — гэта незаменная страта для мастацтва і для ўсіх нас», — гаворыцца ў спачуванні.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЖАНЧЫНЫ ЗНАЧУЮ ЧАСТКУ ЖЫЦЦЯ МАРНУЮЦЬ НА ПЕРАЖЫВАННІ

Кожны год жанчыны марнуюць дзесці месяцы на заклапочанасць з нагоды свайго знешняга выгляду, піша The Times of India са спасылкай на апошнія даследаванні спецыялістаў. У прыватнасці, жанчыны перажываюць з-за адзення, валасоў, вагі, формы цела і скуры. Што-тэдняе гэты перажыванні адмаўляюць у сярэднім 12 гадзін і 4 хвіліны, а за год — 26 дзён. Больш за ўсё часу ідзе на падбор адзення — 50 гадзін штодзённае тры тры на выбар, а потым яшчэ 1 гадзіну 32 хвіліны адводзіцца на перажыванні з нагоды таго, ці добра сядзіць выбраны строй. Думкі аб лішнім вазе адмаўляюць 1 гадзіну 46 хвілін, думкі пра тое, што вагу трэба набраць, — 22 хвіліны. А вось хвалюванні з нагоды кучаравых або тлустых валасоў займаюць 57 хвілін жыцця. Добры колер твару і сам колер скуры таксама важны для многіх жанчын. Пра гэта гавораць 2 гадзіны 22 хвіліны на тыдзень. Сярод іншых хвалюванняў яшчэ значацца перажыванні, якія тычацца аб'ёму грудзей.

■ Далоў стэрэатыпы!

З УЛІКАМ УСІХ АСАБЛІВАСЦЯЎ ІНТЭГРАВАНАЯ МАДЭЛЬ АДУКАЦЫ ПРЯЙДЗЕ Ў ІНКЛЮЗІВНУЮ?

Год ад года ў Беларусі становіцца ўсё больш інтэграванымі школа і класаў. У іх разам атрымаюцца веды як звычайныя вучні, так і дзеці з асаблівасцямі псіхافізічнага развіцця. Адна існаванню гэтай мадэлі адукацыі моцна перашкаджаюць існуючыя стэрэатыпы. Большасць бацькоў не жадае, каб іх сыны і дачкі вывучылі ў адным класе з дзіцем, якое, напрыклад, мае парушэнні апорна-рухальнага апарату...

Колькасць дзяцей з абмежаванымі магчымасцямі ў краіне пастаянна расце. Калі пяць гадоў таму іх было каля 120 тысяч, то цяпер на 10 працэнтаў больш. Пры гэтым значны ўзрост спецыялізаваных навуковых устаноў для такіх «незвычайных» школьнікаў. Вынікам гэтага стала стварэнне спецыялізаваных інтэграваных класаў у звычайных школах. Але эксперты прызначаюць: такая практыка не да канца ўлічвае ўсе асаблівасці развіцця школьнікаў, што стварае непатрэбныя перашкоды. — Існуючая сёння мадэль інтэграванага навучання ў свой час стала сапраўдным прывятам у педагогіцы, — лічыць дырэктар Прадстаўніцтва Міжнароднага дзіцячага фонду ў Беларусі Ірына Міронава. — Яшчэ дваццаць гадоў таму дзіця з інваліднасцю амаль не мела шанцаў навучацца разам са сваімі здаровымі аднагодкамі. Але цяпер мы можам упэўнена сказаць: сённяшняе інтэграванае мадэль — гэта не панacea. Па-першае, замінае недастаткова прафесійнае падрыхтоўка настаўнікаў у галіне спецыяльнай адукацыі. Па-другое, і бацькоўскае грамадскае з-за назапашаных стэрэатыпаў

ставіцца не зусім прыязна да такіх «незвычайных» дзяцей. Верогаднасць таго, што малы з інваліднасцю прайдзе ўрэшце на хатняе ці спецыялізаванае навучанне, у такім выпадку куды большая.

Выйсцем з гэтай сітуацыі можа стаць інклюзійная мадэль адукацыі, якая ўлічвае сабой лагічны працяг сістэмы інтэграванага навучання. У такіх класах і фізічнае асяроддзе, і навучальны працэс ствараюцца менавіта з улікам патрэб дзяцей з асаблівасцямі развіцця. Таму ў іх знікае неабходнасць прыстасавання да існуючых умоў. Як вынік, у такім калектыве значна палепшаецца мікраклімат.

Пра ўсё гэта ішла гаворка падчас «круглага стала», арганізаванага Прадстаўніцтвам Міжнароднага дзіцячага фонду ў РБ. — У інтэграваных класах, якія наведваюць дзеці з асаблівасцямі развіцця, навучанне вядзецца па розных праграмах і падручніках, — сказала загадчык кафедры асноў дэфекталогіі Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка Вераніка Радзінца. — Інклюзійны падыход выглядае на гэтым фоне куды прывабней. Навучальная праграма для ўсіх школьнікаў застаецца агульнай, а метады і прыёмы працы становяцца індывідуальнымі. Эксперыменты паказалі, што лепш за ўсё да новых умоў адаптуецца настаўнік фізічнай культуры, працоўная навучанна і выяўленчага мастацтва. Магчыма, гэта звязана са спецыфікай гэтых прадметаў, дзе ад пачатку прысутнічае якісьці творчы складнік. Які трэба актыўна ўкараняць і па астатніх прадметах навучання.

Валяр'ян ШКЛЕНІК.

В'ЕТНАМСКІ ВЕКТАР

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Таксама старшыня Савета Рэспублікі выказаў спадзяванні, што ў наступным годзе будзе падпісана пагадненне аб зоне свабоднага гандлю паміж В'етнамам і М'ятым Саюзам. «Гэта істотна расшырыць магчымасці гандлю паміж нашымі краінамі, паколькі многія бар'еры тут будуць ліквідаваны», — заявіў Анатоль Рубінаў.

У сваю чаргу кіраўнік в'етнамскай дэлегацыі ХЮНН НГОК ШОН, намеснік Старшыні Нацыянальнага сходу Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам, падкрэсліў, што візіт мае мэтай далейшае развіццё міждзяржаўных адносін.

Падчас візіту в'етнамскай парламенцкай дэлегацыі ў ніжнюю палату беларускага парламента, які адбыўся ўчора раніцай, Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА заявіў, што Беларусь зацікаўлена ў развіцці адносін з В'етнамам па ўсіх напрамках, асабліва ў сферы турызму.

Беларусь і В'етнам сфармавалі даўно. Дыпламатычныя адносіны былі ўстаноўлены больш за 20 гадоў таму, але супрацоўніцтва паміж краінамі мае больш чым паўвекавую гісторыю. Яшчэ ў савецкія часы ў нашай краіне адкучаю атрымалі каля 3000 в'етнамскіх грамадзян. Важным складнікам беларуска-в'етнамскага ўзаемадзеяння з'яўляецца развіццё дагаворна-прававой базы двухбаковых адносін. Сёння паміж краінамі заключана каля 50 двухбаковых міждзяржаўных і міжурадавых пагадненняў. У лістападзе 2011 года ў Нацыянальным сходзе В'етнама ўпершыню была сфарміравана асобная парламенцкая група дружбы «В'етнам — Беларусь» (да гэтага функцыянавала толькі адна працоўная група па супрацоўніцтве з парламентамі Расіі і краіны Садружнасці Незалежных Дзяржаў).

Надзея ЮШКЕВІЧ.

■ Спорт-тайм

«Пітбуль» скарэў «Мінск-Арэну»

Завяршэнне футбольнага першынства, паражэнні беларускіх клубў ў гандбольных еўракубках, дэбют расіянін за жаночую зборную па біятлоне і фіяска баскетбольных «Цмокаў» у Адзінай Лізе ВТБ. «Звязда» ўзгадае самыя цікавыя спартыўныя падзеі рэспублікі апошніх дзён.

Мінскае «Дынама» з мінімальным лікам (1:0) пераіграла ў Жодзіне мясцовае «Тарпеда».

1. Нядзельнымі матчамі 32-га тура завяршыліся чарговыя чэмпіянаты краіны па футболе. Апошні тур у дзеляне першых радкоў нічога не вырашаў. Турнірная табліца ў верхняй частцы вынікова сфарміравалася яшчэ загадзя, а таму чэмпіёнства БАТЭ, «серабру» «Шахцёра», «бронзе» мінскага «Дынама» нічога не пагражала. Гэта былі амаль шэраговыя матчы, якімі каманды развіталіся з футбалістамі і сышодзілі ў адпачынак. Нягледзячы на гэта пэўная прынцыповасць у некалькіх супрацьстаяннях прагледжвалася. Напрыклад, БАТЭ ў Барысаве перамог «Гомель» (2:0), з якім у гэтым сезоне гуляў вельмі натужна. А мінскія дынамаўцы ў Жодзіне перамаглі традыцыйна няўступлівае мясцовае «Тарпеда» (1:0). «Шахцёр» падзяліў балы з «Нёманам» (1:1). «Белшыня» перамагла «Нафтан» (1:0). «Мінск» — магілёўскае «Дняпро» (1:0), а «Славія» саступіла брэсцкаму «Дынама» (0:1). Цяпер засталася толькі высветліць, што будзе апошнім уздзелікам наступнага першынства. У стыкавых матчах за гэта права памагаюцца «Гарадзея», уладальнік другога месца спрод каманд першай лігі, і «Дняпро», якое сёлетня завяршыла чэмпіятат у вышэйшай лізе на перадапошнім месцы. Паўднёкі адбудуца 4 і 8 снежня.

2. Беларус Андрэй Арлоўскі, які выступае ў змешаных адзінаборствах, падскляпеннямі «Мінск-Арэны», ў межах турніру «Бітва на Нямізе» перамог нямецкага баіца Андэраса Крыянтакеса. Цікава, што на бой белару па мянушцы «Пітбуль» вышлі ў сфарміраванай тым саборнай беларускага хакіста Руслана Салая, які некалькі гадоў таму загінуў у авіякатастрофе пад Яраслаўлем. Андрэй і Руслан былі блізкімі сябрамі.

3. Мінскае «Дынама» саступіла ў хатнім матчы гандбольнай Лігі чэмпіёнаў французскаму ПСЖ (29:35). «Я чакаў большага ад сваіх гульцоў, — казаў пасля гульні засмучаны Барыс Дзюч, галоўны трэнер сталічнай дружыны. — Але ўзровень індывідуальных дзеянняў французў аказаўся цяжкім для нас». На жаль, у групувае стадыю Кубка ЕФФ не патрапіў брэсцкі БГК імя Мясцова. Беларусы ў паўторным матчы саступілі нямецкаму «Берліну» — 20:21 (лік першай гульні 20:22). Затое парадавала беларускіх бальшышчыкаў «Вікторыя-Рэгія». Каманда Уладзіміра Жаўа ў другім матчы перайграла гразкі ПАОК 27:26 і наблілася ў 1/8 фіналу Кубка Выкліку.

4. На першым этапе Кубка свету па біятлоне ў шведскім Эс-тэрсундзе Дар'я Домрачова засталася без прызовавых месцаў. У індывідуальнай гонцы яна фінішавала на 6-м месцы, у спрынце на 4-м, а жаночую гонку праследвання арганізатары з-за моцнага ветру наогул спынілі і вырашылі не аднаўляць. На момант адмовы Домрачова была лідарам... Дарчэчы, на этапе так звананага Адкрытага Кубка Еўропы (Кубак IBU) за Беларусь дэбютавала ўраджэнка Пскова Настася Каліна, чым выклікала абурэнне расійскага Саюза біятліністаў. У сувязі з пераездам Каліны ў Беларусь спартыўныя функцыянеры вырашылі накіраваць у міжнародную арганізацыю біятліністаў запыт, каб разабрацца ў падобнай сітуацыі.

5. Баскетбольны клуб «Цмокі-Мінск» саступіў на сваёй пляцоўцы яшчэ ў адным матчы Адзінай Лігі ВТБ. На гэты раз беларусаў перайгралі падмаскоўныя «Хімікі» — 73:62.

Тарас ШЧЫРЫ. Фота аўтара і Надзеі БУЖАН.

■ Геапалітыка

ПРАВАКАЦЫЙНАЕ ПАРТНЁРСТВА

Вільноскі саміт, што адбыўся 28-29 лістапада як галоўная падзея праграмы «Усходняе партнёрства», якая здараецца толькі раз на два гады, рыхтаваўся як трыумфальнае мерапрыемства, але такім не стаў.

Спачатку ў верасні гэтага года Армения заявіла, што кардынальна мяняе вектар сваёй знешняй палітыкі і замест пагаднення аб асацыяцыі з ЕС прыярдзе да актыўнай інтэграцыі з краінамі М'ятнага саюза, уключаючы ў тым ліку ў перспектыве членства ў Еўразійскім эканамічным саюзе, які фарміруецца. Гэта дазволіла элітам ЕС паабурдзіць аб «недапушчальным ціску», які Расія аказвала на армян, каб прымусяць іх змяніць іх палітычны перавагі. Як быццам сам ЕС зусім не цігне на краіны, якія знаходзяцца паблізу ад яго межы, а толькі і робіць, што раздае іх грамадзянам шматлікія падарункі, пераапераанушыўшы ў Санта-Клауса. Але, зразумела, сапраўдным шокам для Еўрасаюза стала паражэнне ад розкага змянення пазіцыі Украіны ў лічанаў дні перад самітам. Выставішы перад Украінай доўгі спіс неабходных для падпісання пагаднення аб асацыяцыі ўмоў, чыноўнікі ЕС уважліва сачылі, як Кіеў паслухмяна выконвае іх адну за другой. І гэта напаяўліла іх дурны цалкам зразумелым задавальненнем, якое па мейры праяўляецца ў жыццё аднаго патрабавання за другім стала перарастаць у небяспечную самаздавальненнасць. Украінскі эліты адчулі, што для Еўрасаюза важная не столькі сама Украіна, а тое, што праз падпісанне пагаднення ўдасца адбыць яе ў Расіі. Падарэзні Кіева аб гэтым атрымалі пацверджанне ў лістападзе, калі ўкраінцы выявілі, што, на азербайджанскім кірунку ніякіх сенса-нягледзячы на паспяховае выкананне ўмоў ЕС,

Бруселю абьякаваў тым магчымыя стратэгіі, якія ўкраінская эканоміка можа панесці ў выпадку заключэння асацыяцыі з Еўрасаюзам і стварэння з ім зоны свабоднага гандлю. Гэтыя пагадненні маглі пацвярдзіць рэзкае пагаршэнне льготных умоў, якія даюць краіны М'ятнага саюза Украіне як цалкам самастойнай краіне. І ў краіні М'ятнага саюза выбар невялікі, бо пускчы на сваю тэрыторыю з украінскай зямлі бясплошніна ўсё тое, што можа вырабіць вярэзна эканоміка ЕС, вельмі небяспечна для лёсу расійскай, беларускай і казахстанскай эканомік.

У выніку, пасля армянскага і ўкраінскага фронтоў, Еўрасаюз на саміце ў Вільносе змог толькі парафржаваць пагадненні аб асацыяцыі з Грузіяй і Малдовай. Зразумела, не было сур'ёзных сумненняў, што на грузінскім кірунку асаблівае праблема не ўзнікне. Грузійская эканоміка не так ужо цесна звязана з расійскай, а ўзровень супрацьлегаліцы на палітычным узроўні працягвае заставацца вельмі сур'ёзным нават пасля змены ўрада. Парафржаванне асацыяцыі з ЕС выгадна для Грузіі нават і для таго, каб з больш выгаднай пазіцыі вырашаць існуючыя праблемы на расійскім кірунку. Тыя больш што пасля парафржавання ёсць яшчэ шмат месцаў, пакуль справа дойдзе да запуску рэальнага пагаднення аб асацыяцыі.

Сур'ёзна нывызначанае была ў выпадку з Малдовай, дзе дастаткова вялікая колькасць грамадзян выказвае негатуўнае стаўленне да асацыяцыі з ЕС, і на парадку дня таксама пастаняў праграма прарасійскай пазіцыі Прыдністрыя і Гагаўзіі. Тыя не менш парафржаваць пагадненне аб асацыяцыі з Малдовай ЕС удалося, а вось у тым, ці дойдзе справа да падпісання рэальнага пагаднення ў будучыні, ёсць пэўныя сумненні. На азербайджанскім кірунку ніякіх сенса-нягледзячы на паспяховае выкананне ўмоў ЕС,

■ Блізкая ўлада

Аляксандр ЯКАБСОН:

«АДПІСКІ РАЗДРАЖНЯЮЦЬ ЛЮДЗЕЙ»

У Расонах адбылася «прамая лінія» з Аляксандрам ЯКАБСОНАМ, старшынёй Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь. Цікава, што па дапамогу звярнуліся не толькі жыхары Расонскага раёна. У прыватнасці, жанчына з Мінскай вобласці расказала па тэлефоне аб нюансах праблемы з падачай газу ў дом, дзе яна жыве, а кіраўнік недзяржаўнага прадпрыемства з Віцебска паведаміў, што яго фірма стала ахвярай рэйдэрскага захопу.

Усяго патэлефанавала каля дваццаці чалавек. Як потым зрабіў высногу галоўны рэвізор краіны, толькі некалькі тэм патрабуюць разгледу на рэспубліканскім узроўні, а ўсе астатнія могуць і павінны быць вырашаны на мясцовым.

Старшыню Камітэта дзяржаўнага кантролю вельмі здзівіў факт, што, аказваецца, кварталны метр у новай кватэры, пабудаванай ў раёне, каштуе... 9 мільяёнаў рублёў.

— Гэта ж больш, чым у Мінску! І што, ёсць жадаючыя плаціць такія грошы? Трэба вывучыць

гэтае пытанне. Напэўна, праекціруючы такіх дамоў завяшчыце цану, — сказаў Аляксандр Якабсон.

Паводле слоў Аляксандра ШУБСКАГА, старшыні Расонскага райадкама, мясцовае ўлада «нічога з цаной не накручвала». А ахвотных будаваць жыллё нават па такой цане хапае. Ёсць ахвотныя будаваць і катэдры. Дарчэчы, куляюць зямельныя ўчасткі на аўцыёнах, а таксама дамы пад дачы і расіяне. У тым ліку жыхары Санкт-Пецярбурга, да якога ад райцэнтра каля 600 кіламетраў.

Адна з жыхарак раёна паскардзілася на дрэнную якасць хлеба мясцовай вытворчасці. І папрасіла паспрыць у тым, каб у крамах прадавалася больш разнастайная

хлебная прадукцыя. Аляксандр Якабсон пабячыў, што пытанне вывучаць. Несумненна, пакупнікі павінны мець права выбару. Ён таксама сказаў, што асабіста зойдзе ў краму і купіць хлеб, каб ацаніць на смак яго якасць, а ішчэ пацікавіцца ўсім тым, што рэалізуецца жыхарам райцэнтра.

А чаму ў райцэнтры няма дзікай каварні, а ліўны барань некалькі? І калі, нарэшце, знойдуць хірурга, бо ў балонцы нават не складаныя аперацыі не робяць з-за яго адсутнасці?

— Так, сапраўды няма каму апераваць! — І гэта ўжо прыкладна шэсць месяцаў, — патлумачыў Генадзь ФЭДАРАУ, старшыня Расонскага раённага Савета дэпутатаў. — Ёсць хірургі, якія толькі вядуць прыём. У жніўні, як нам паабячалі ва ўпраўленні амеры ўрадоў Віцебскага аблвыканкама, прыйшліць па размеркаванні маладога спецыяліста.

Жыхары райцэнтра паскардзіліся, што на вуліцы Франціска Скарыны, у прыватным сектары

Аляксандр ПУКШАНСКІ. Фота аўтара.

Расоны — Віцебск

ПРАФЕСІЯНАЛІЗМ У КАНТЭКСТЕ РЭЧАІСНАСЦІ

У Магілёве прайшоў міжнародны форум маладых журналістаў «Агульны погляд у будучыню». Сёлета горад сабраў калег не толькі з Беларусі і Расіі, але яшчэ і з Казахстана і Арменіі. Новыя знаёмства, абмен досведамі, абмеркаванне шляхоў развіцця прафесійнай сферы ў будучыні — галоўныя напрамкі двухдзённай працы, хочацца спадзявацца, далі свой вынік.

Майстар-класы, дыскусіі, экскурсійная праграма. Кожны меў магчымасць выбраць, выказацца і быць пачутым. Жывы інтэрв'ю публікі супаў з імкненнем дасведчаных калег падаляцца сваім вопытам, напрацаўкамі і рэкамендацыямі з маладым пакаленнем.

— Праграма была насычанай, асабліва ў першы дзень. Маладыя людзі часта вельмі нудзіліся, таму наш інтэрв'ю вельмі лёгка страціць, а тут на тым жа майстар-класах усім удавалася трымаць раўнавагу паміж нашай зацікаўленасцю і той інфармацыяй, якую імкнуліся да нас данесці, — падзялялася ўражаннямі Алігерым Аксалава, карэспандэнт канала «24КЗ» з Казахстана. — Была прыёмна здзіўлена і тым, што калі мы агучылі жаданне больш даведацца пра горад Магілёў, нам прапанавалі на наступны дзень зладзіць паездку ў музей.

Як вядома, прафесіяналамі не становяцца ў імгненне вока. У гэ-

тым сансе форум зарэкамендаваў сабе пляцоўку для магчымасці абмяркоўваць важныя і надзённыя пытанні.

— Вельмі добра тое, што на форум заіспраілі людзей, якія маюць за плячымі досвед працы. Майстар-класы, якія я наведвала, не скажу, быццам навучылі мяне нешта, але заахвацілі да разваг і імкнення развівацца. Адзінае, прымяняць атрыманыя веды ў нас пакуль не так шмат магчымасцяў, — зазначыла Дзіяна Равякова, карэспандэнт інфармацыйнага праграм Белтэлекампаніі.

— Журналіст — тая прафесія, дзе камунікацыя з'яўляецца асновай, таму асабіста мне форум дазволіў папоўніць сваё кола прафесійных кантактаў. Між тым, хацелася б прапанаваць на будучыню, каб акцэнт рабіў больш не на размовах аб праблемах, а на абмеркаванні і пошуку шляхоў іх вырашэння. Можна, варта нават загадзя арыентаваць удзельнікаў на падрыхтоўку да практыкі.

У падтрымку гэтай думкі хацелася б прывесці яшчэ адну, якую выказаў калега з Расіі.

— Галоўная і стаючая асаблівасць форуму ў тым, што тут сустрэліся не проста маладыя журналісты, а людзі, якія ўжо працуюць. Цікава было і ў размаўляўчых дзяткіца вопытам. Вельмі добра, калі цікавішся нечым меркаваннем наконт той ці іншай праблемы, і людзі расказваюць пра ўласную практыку, — кажа Аляксандра Захарова, карэспандэнт

Алена ДРАПКО.

■ Погляд

«Еўрамайдан»: хроніка і першыя вынікі

21 лістапада ўрад Украіны афіцыйна заявіў, што прыпыняе падпісанне пагаднення аб асацыяцыі з ЕС, матывуючы гэта эканамічнымі праблемамі, якія могуць паўстаць у гэтай краіне з Расіяй. Украінская апазіцыя ў адказ пачала акцыі пратэсту з патрабаваннямі да прэзідэнта В. Януковіча падпісаць пагадненне, як і планавалася раней, на пасяджэнні кіраўнікоў дзяржаў Усходняга партнёрства ў Вільносе 28 лістапада. Першыя выступленні пачаліся 23 лістапада, а ў нядзелю, 24-га, акцыя пратэсту супраць зрыву еўраінтэграцыі сабрала ад 50 да 100 тыс. чалавек. Пасля гэтай акцыі на плошчы Незалежнасці паўстаў палатанчы лагэр пратэстоўцаў.

28 лістапада Украіна не падпісала пагадненне з ЕС, запатрабаваўшы ад Еўрасаюза матэрыяльнае кампенсацыю страт ад разрыву зоны свабоднага гандлю з Расіяй. У той жа момант апазіцыя абвясціла аб працягу ў Кіеве акцыі пратэсту, ікам якіх павінна было стаць «народнае веча» 1 снежня. Аднак 30 лістапада мільіцыя разганала палатанчы лагэр на плошчы Незалежнасці, што паслужыла пачаткам радыкалізацыі патрабаванняў украінскай апазіцыі — ад паскарэння еўраінтэграцыі да адстаікі прэзідэнта і ўрада. Масавая акцыя 1 снежня вылілася ў захоп урадавых будынкаў і масавы беспарадак на вуліцах Кіева. Замаячыла паргрозва чарговай «каляровай» рэвалюцыі. На парадок дня паўстала пытанне аб усекраінскай палітычнай заабыстоўці і аб вынасенні востому недаверу прэзідэнту В. Януковічу дэпутатамі Парламенту.

Апошнія падзеі ў Кіеве выклікалі супрацьлегалі і часта фантастычныя трактоўкі сярод палітолагаў, журналістаў і проста актуальных удзельнікаў, паколькі палітычны напад барацьбы там вельмі вялікі. Многія каментарыі ўяўляюць сабой хутчэй агітацыйныя матэрыялы розных бакоў канфлікту, чым цярэзвыя аналітычныя агляды.

Развіццё падзей ва Украіне ўяўляе для Беларусі значны інтарэс, бо негатыўнае развіццё падзей у суседняй краіне прывядзе да калапсу ўзаемагнага гандлю. А падпісанне пагаднення аб асацыяцыі з ЕС на цяперашніх умовах стане пачаткам наступовага разрыву са складарчых сувязяў паміж нашымі прадпрыемствамі.

Таму паспярэў разгледзець гэтую сітуацыю больш-менш спакійна. Перш за ўсё, варта адзначыць, што прэзідэнт і ўрад Украіны з'яўляюцца паслядоўнымі прыхільнікамі еўраінтэграцыі, пра што яны неаднаразова публічна заяўлялі. Адмова падпісаць пагадненне аб асацыяцыі з ЕС была выклікана, перш за ўсё, знешнімі, а не ўнутранымі фактарамі: цвёрдай пазіцыяй Расіі па коштах на энерганосібны для Украіны, патрабаваннямі шэрагу еўрапейскіх палі-

САЦЫЯЛЬНЫЯ ПАСЛУГІ...

Бесплатныя паслугі няні

Сацыяльным стандартам вызначана, што калі дзіця-інвалід расце ў няпоўнай сям'і, то для яго можа быць бясплатна прадастаўлена няня па працоўных днях на тэрмін да 20 дзён у тыдзень (пакуль такое дзіця не дасягне 4 гадоў). Таксама сацыяльным стандартам вызначана кароткачасовая паслуга няні (у дзённы час па працоўных днях не больш за 4 гадзіны ў тыдзень), у тым ліку і для сямей, якія выхоўваюць дзіця-інвалідаў ва ўзросце да 4 гадоў.

Сацыяльныя таксі

Паслугі спецыялізаванага «Сацыяльнага службы» прадастаўляюцца ТЦСАН бясплатна для інвалідаў першай групы і інвалідаў-калясачнікаў, дзіця-інвалідаў да 18 гадоў, непрацоўчых інвалідаў другой групы, старэйшых за 70 гадоў, у якіх пенсія не перавышае 150% бюджэту пражываючага мінімуму.

Для непрацоўчых інвалідаў другой групы, старэйшых за 70 гадоў, у якіх пенсія перавышае 150% бюджэту пражываючага мінімуму, аплата ў Мінску ўстаноўлена ў памеры 19 500 рублёў (гэта 15% ад базавай велічыні) і адзін бо пазездкі і не залежыць ад аддзелнасці.

Сацыяльныя таксі неабходна заказваць не пазней, чым два-тры дні да запланаваанай пазездкі па тэлефоне, нумар якога можна даведацца ў спецыяліста ТЦСАН вашага раёна.

Сацыяльныя таксі можа дапамагчы чалавеку дабрацца да аб'екта сацыяльнага прызначэння: паліклінікі, аптэкі, крамы, канцэртнай залы, аэрапорта, банка, а таксама дапамагчы ў дастаўцы тэхнічных сродкаў раабітацыі. Пры неабходнасці — адвезці і назад, дадому. Пры гэтым інваліда абавязкова павінен хтосьці суправаджаць. Машыны абсталяваны спецыяльнымі пад'ёмнымі прыладамі для інвалідных калёсак, а таксама сядзачымі месцамі для чацвярх пасажыраў.

Бесплатныя гарачыя абеды

Тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва сталіцы выдаюць талоны на бясплатнае гарчае харчаванне непрацоўчым і не зарэгістраваным у якасці індывідуальнага прадпрыемальніка адзіночкі і адзінока пражываючым непрацаздольным грамадзянам.

На бясплатнае харчаванне маюць права інваліды I і II груп, памер пенсіі якіх не перавышае 120% бюджэту пражываючага мінімуму (а таксама пенсіянеры і шлюбныя пары пенсіянераў ўзросту, памер пенсіі якіх не перавышае 120% бюджэту пражываючага мінімуму).

Гарачыя абеды для іх арганізаваны ў адной са сталовых на тэрыторыі раёна, з якой тэрытарыяльны цэнтр забяспечвае дагавор.

Пры зваротце па бясплатнае харчаванне трэба падаць заяву; пашпарт; пасведчанне інваліда; працоўную кніжку.

Гэтая паслуга дзейнічае толькі ў Мінску. У ТЦСАН Цэнтральнага раёна Мінска яна аказваецца 52 чалавекам.

Бесплатныя паслугі юрыста

і псіхолага на даму

Калі чалавек не можа самастойна прамяшчацца, ён робіць заяўку ў ТЦСАН па тэлефоне, і юрыст або псіхолог прыходзяць да яго на дом. Кансультацыю псіхолога могуць замовіць і сваякі інваліда пры ўзнікненні ў сям'і канфліктнай сітуацыі.

Разавая матэрыяльная дапамога з Фонду сацыяльнай абароны для людзей, якія трапілі ў цяжкую жыццёвую сітуацыю

У першую чаргу ў спіс такіх людзей уключаюцца людзі з інваліднасцю. Для атрымання дапамогі трэба прыбыць у раёны ТЦСАН па месцы назначэння пенсіі і напісаць заяву, а таксама падаць дакументы, якія пацвярджаюць цяжкую жыццёвую сітуацыю.

Сацпаслугі, якія стануць даступнымі ў бліжэйшы час Памочнік да суправаджэнні інваліда і групы з абмежаванай здольнасцю да перамяшчэння

Прадастаўляць яе будуць тэрытарыяльныя цэнтры сацабслугоўвання насельніцтва (яе нарматыў — у дзённы час не больш за 20 гадзін у месца ў адпаведнасці з рэкамендацыямі медыка-раабітацыйнай экспертнай камісіі або заключэннем урачэбна-кансультацыйнай камісіі).

Асістэнт для адзінокага і адзінока пражываючага інваліда і групы з абмежаванымі псіхфізічнага развіцця

Гэтая паслуга будзе прадастаўляцца ў дзённы час не больш за 30 гадзін у месцаў таксама ў адпаведнасці з рэкамендацыямі МРЭК або заключэннем урачэбна-кансультацыйнай камісіі.

Сурдаперакладчык (спецыяліст па перакладзе усвай мовы на мову жэстаў і наадворту) для інвалідаў з парушэннямі слыху

Бесплатна гэтая паслуга будзе аказвацца ў дзённы час не больш за 36 гадзін у год.

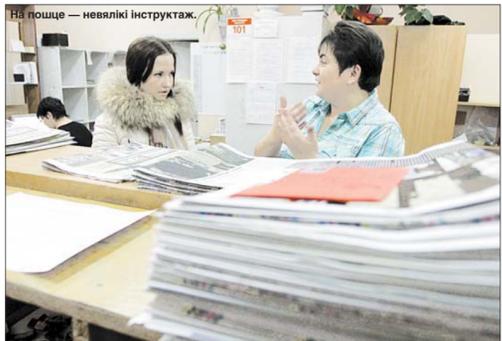
Суправадзальнае пражыванне інвалідаў

Гэта самастойнае пражыванне людзей з інваліднасцю пад наглядам сабрабніцкаў. Пры гэтым інваліды з дапа

■ Адрас на доме

НАВІНЫ І НАСТРОЙ — З ДАСТАЎКАЙ

Карэспандэнт «Звязды» адзін дзень працавала паштальёнам. Не адрываючыся ад дастаўкі газет і лістоў, давалося спазнаць, што такое «экстрэм» прыватнага сектара, паслухаць гарадскіх паданні і даведацца пра цікавае «паштальёнскае» хобі...

«Прафесійны» спорт

Штодня — Сёння аўторак — дзень даволі лёгкі. А вось серада, чацвер, пятніца, калі выходзіць «тоўстыя» штотднёвыя газеты, — зусім іншая справа, — тлумачыла нам з фотаграфам паштальён сталічнага аддзялення паштовай сувязі № 28 Наталля Сундукова.

Па прафесіі мая суразмоўца — повар-кандытар. Да «дэкрэта» ім і працавала, але пасля зразумела, што з такім графікам цяжка знайсці час для сям'і. Неяк вяла сына з садка і ўбачыла аб'яву, што патрабуецца паштальён. Паспрабавала і... засталася на 10 гадоў.

Разам з Наталляй нам сёння трэба даставіць пошту ў пяць вялікіх шматпавярховак на вуліцы Маякоўскага, сем офісных будынкаў, а таксама ў 360 дамоў у прыватным сектары Лошыцы.

Напрыроддзі вечарам выпаў снег, надвор'е, мякка кажучы, было не для шпацыраў, але для спрактыкаванага паштальёна такія капрызы нябеснай канцэлярыі — зусім не навінка.

Ураган «Хаўер» заспеў літаральна ў полі — ёсць на маім участку такі кавалак дарогі, — успамінае Наталля. — Снегу па калена, завая проста выколае вочы. Пабраўраюся думаю: «Божа, як бы адсюль выйсці!» З такой «закалкай» на сезонная прастуды не застаецца часу.

Я спрабую хутка раскладваць па паштовых скрынках газеты. Насамрэч, гэта не так лёгка, як здаецца.

— Ды што вы, якія хваробы?! Тут прабежка кожную раніцу на свежым паветры — цудоўны «спорт», — з усмешкай раскавае Наталля.

Раскладваючы ў патрэбным парадку газеты і часопісы ў цёплым памішанні пошты, я неяк адразу і не ўцяміла, што пра прабежку паштальён сказала зусім не жартам...

Спрыт у любое надвор'е

...Зараз працоўны дзень пачынаецца а палове восьмай раніцы, а заканчваецца ў 15 гадзін. Адзін выхадны — у нядзелю, а другі можа прыпаці на любы дзень тыдня.

— Быў час, калі ўставаць

сама займаюся посткрэсінгам. Так называецца рух па абмене паштоўкамі, які папулярны ва ўсім свеце, — кажа Наталля пра сваё «паштальёнскае» хобі.

Яна прачытала пра посткрэсінг у адной з газет і вельмі справай захапілася. Зараз у Наталлі каля 300 «прывітанняў» з усяго свету. Пакуль што найбольш незвычайна паштоўка прыйшла з Нідэрландаў: малюнак на ёй — з 3D-эфектам. А самая далёкая «паштовая гасці» — гэта карткі з Інданезіі, Малайзіі, Кітая і Тайвана.

Для ўсіх свая, амаль сваячка... Спрабуючы пра вышэйзгаданыя краіны, адразу пачынаеш марыць пра экзатычнае падарожжа. У прынцыпе, у падарожжа мы і выправіліся, але ў неда-

паштальёнам тут усё вітаюцца і абмяркоўваюць навіны.

— У адной сям'і дзеці мяне бачылі ледзь не з першых сваіх дзён, а зараз яны ўжо школьнікі. Дык яны называюць мяне «цёця Наташа» і думаюць, што я не проста працую паштальёнам, а яшчэ і сваячкай ім даводжуся, — кажа Наталля.

А пажылыя людзі часта раскаваюць пра сваё жыццё і гісторыю родных вуліц. Напрыклад, адзін ветэран часта распавядаў пра вайну, пра тое, што ў Лошыцкім парку была нямецкая камендатура. А яшчэ даводзілася чуць аповед пра рабаваны сад. Аказалася, што цяперашнія зараснікі, паўз якіх Наталля праходзіць штодня, — гэта спецыяльна пасаджаная рабіна розных гатункаў. Яе вырошчвалі для вінна-гарэлачнага завода, што быў недалёка. Там рабілі настойкі.

...Наш працоўны дзень пачынаецца да завярэння, шмат было зроблена. Але Наталля ўсміхалася гэтак жа іскрыста, як і раніцай, распавядала пра прыгожыя алтанкі за палатам аднаго з дамоў, пра гаспадыню іншага, што гатуе смачную каву з маслінамі. Падлаоса, што такі пазітыўны настрой — вельмі важны для таго, хто кожны дзень «стукаецца да нас у дзверы».

Ганна ГАРУСТОВІЧ

водзіцца чакаць, калі яны праедуць, сточыць у снезе.

— Кожны дзень цябе бачу, а ты ўсё гаўкаеш, — зьвяртаецца паштальён да калматага сабакі, што высунуўся з-за плота.

Тахіх вартаўнікоў тут — у кожным двары, і нават не па адным. Наталля ўспомніла, як толькі пачынала працаваць і павінна была даставіць заказны ліст. Паглядзела ў двор і убачыла сабаку, які быў прывязаны і хадзіў сабе досыць далёка ад увахода ў дом. Зайшла, пачала стукаць у дзверы. Раптам нешта прымуслі павярнуцца. А за спінай стаіць... гэты самы вялізны сабака. Прывязь была так хітра сканструявана, што звер мог бегаць па ўсім двары. Прыйшлося

Прыватны сектар — гэта па менталітэце амаль што вёска.

даставаць балончык і ратавацца. Балончык-шок, дарэчы, абавязковы «каксесуар» паштальёна. Для выпадкаў з такімі вась «негасціннымі» сябрамі чалавека.

Іх жа гаспадары, наадварот, для паштальёна даўно свае людзі. Прыватны сектар — гэта па менталітэце амаль што вёска. З паштальёнам тут усё вітаюцца і абмяркоўваюць навіны.

— У адной сям'і дзеці мяне бачылі ледзь не з першых сваіх дзён, а зараз яны ўжо школьнікі. Дык яны называюць мяне «цёця Наташа» і думаюць, што я не проста працую паштальёнам, а яшчэ і сваячкай ім даводжуся, — кажа Наталля.

А пажылыя людзі часта раскаваюць пра сваё жыццё і гісторыю родных вуліц. Напрыклад, адзін ветэран часта распавядаў пра вайну, пра тое, што ў Лошыцкім парку была нямецкая камендатура. А яшчэ даводзілася чуць аповед пра рабаваны сад. Аказалася, што цяперашнія зараснікі, паўз якіх Наталля праходзіць штодня, — гэта спецыяльна пасаджаная рабіна розных гатункаў. Яе вырошчвалі для вінна-гарэлачнага завода, што быў недалёка. Там рабілі настойкі.

...Наш працоўны дзень пачынаецца да завярэння, шмат было зроблена. Але Наталля ўсміхалася гэтак жа іскрыста, як і раніцай, распавядала пра прыгожыя алтанкі за палатам аднаго з дамоў, пра гаспадыню іншага, што гатуе смачную каву з маслінамі. Падлаоса, што такі пазітыўны настрой — вельмі важны для таго, хто кожны дзень «стукаецца да нас у дзверы».

Ганна ГАРУСТОВІЧ

■ У руху

«СУПЕРМАРКЕТ» НА КОЛАХ

У буйных гарадах чалавеку галаву не трэба ламаць, дзе што купіць — магазіну шмат, ды амаль не штотдзень новыя адкрываюцца. А вось што рабіць жыхарам малых вёсак ці хутароў, дзе краму даўно зачынілі, а супермаркет ці нават мізэрны гандлёвы кіёск там ніколі не адчыніцца — нявыгадна. У такой глыбінцы цяпер свой метад гандлю, да якога людзі прывычаліся, як да гадзінніка. Пра гэта — наш рэпартаж.

Я сустракаюся з работнікамі аўтакрамы № 1 Мядзельскага раёна на аўтавазкале: кіроўца Іван Чарнушэвіч і прадавец Марына Скрыпковіч.

— Працоўны дзень пачынаем а 8 гадзіне раніцы, — раскавае Марына Скрыпковіч па дарозе. — На складзе загрузае прадукты. Усё свежае. Малако кожны дзень заказваем на малаказаводзе, хлеб — на

— Машына таксама новая, чацвёрты год толькі ходзіць, праблем з ёй практычна не ўзнікае, — раскавае Іван Іванавіч, пакуль мы едзем да наступнай вёскі. — Аднойчы зімой, праўда, так забуксавалі ў снезе, што доўга выехаць не маглі. Мы ж па аддаленым вёсках ездзім, ку-

хлебазаводзе. Я ведаю, колькі прыкладна боханаў купляюць за дзень, таму бяру стоткі, калі прадам, каб заўтра везці зноў свежы хлеб.

— Кожны дзень розны маршрут. Сёння трэба будзе а'ехаць 17 вёсак, — працягвае Іван Чарнушэвіч. — Ёсць паранальна вялікія, дзе мы звычайна робім па 2-3 прыпынкі, каб нашым баблям не прыйшлося шмат хадзіць. А ёсць і такія, дзе засталася ўсяго пару жыхароў.

Пад'язджаем да вёскі Кулікі. Тут каля 50 жыхароў, і таму плануецца тры прыпынкі. Вадзіцель доўга сігналіць, апаўшчыны аб прыездзе. А Марына Васільёўна падмае шчыты са сцен аўтакрамы, робячы з кузава сапраўдны ларок, дзе ўсрэдзіна шматлікія паўцы з прадуктамі, вялікі халадільнік, некалькі скрынь з садавінай і гароднінай. Акрамя неабходных харчовых тавараў, тут прадаюць і такія неабходныя рэчы, як лямпачкі, пральны парашок, мыла, ручнікі.

— Як ні круці, але ў аўтакраме немагчыма сабраць усё неабходнае для гаспадаркі, — тлумачыць прадавец. — А як быць старым у маленькіх вёсках? Яны робяць заказы, а мы потым шукаем гэтыя рэчы на складах. Здаралася, што патрэбных тавараў на складзе не было, тады ішлі ў гарадскую краму і куплялі там. Надаўна адзін стары металічныя ведры заказваў і мех бульбы. Прывезлі.

Да аўтакрамы пад'язджаюцца першыя пакупкі. Пераскоўны магазіны прыязджаюць у вёску 2 разы на тыдзень, таму вяскоўцы закупляюцца грунтоўна. Хлеб, малако, крупы, мяса, сыр, рыба, каўбасы, цукеркі і пячэнне — стандартная пакупка. І яшчэ прыезд машыны для іх — магчымаць сустрэцца з аднавяскоўцамі, абмеркаваць апошнія навіны.

— Калі нам ужо дарогу асфальтаваную пракадуць? — пытаюцца. — Як машына прывезе — слупы пылу! Зараз яшчэ можна трываць, а ў спёку не ведаем куды свахацца.

— А я не ведаю, як бы там жылі, калі б не аўтакрама. Да горада далёка, аўтобус ходзіць 2 разы на тыдзень, — кажа пенсіянерка Зінаіда Андрэеўна. — А тут заўсёды неабходнае ёсць, усё свежае, прадавачка ветлівая, а галоўнае, сумленнае, ніколі не падмане!

— Нас аднойчы папрасілі нават прыязджаць у вёску, дзе маецца свая крама. Сказілі, што там не заўсёды ёсць і не самае свежае, а ў нас, можна сказаць, адразу з канвеера, — усміхаецца Марына Скрыпковіч.

ды снегапрыбіральная тэхніка не заўсёды дападзе.

— За некалькі соцен метраў да вёскі Піхуры кіроўца спыняецца і пачынае сігналіць:

— Тут адзінокая бабуля, яна зусім старонькая, і ёй цяжка будзе паўкіламетра да вёскі ісці, — тлумачыць Іван Іванавіч. — Мы яшчэ ў адно месца збіраемся заехаць па дарозе, яго няма ў маршруце, але там жыве пара старых, якіх таксама не ў сілах дакрочыць да вёскі.

«Вы проста мае выратавальнікі! Дзеці да мяне рэдка прыязджаюць, сама да бліжэйшай крамы не дайду...»

— А непадалёку жыве дзед, які наогул нічога не бачыць, дык ён мне пад аякца падстаўляе свой мяшок, а я туды сама ўсе пакупкі складаю. Ёсць бабулі, якія нічога не чуюць, прыходзіцца ледзь не крычаць, каб яны мяне зразумелі, — дапаўняе калегу Марына Васільёўна.

Зрабіўшы пакупкі, старая жанчына не стрымліваецца:

— Вы проста мае выратавальнікі! Дзеці да мяне рэдка прыязджаюць, сама да бліжэйшай крамы не дайду. Дзякуй, што разумееце мяне і спыніліся прама каля дома.

— А вось гэты прыпынак мы жартам называем «Што ўзяць, што ўзяць?» — усміхаецца Марына Васільёўна, калі пад'язджаем да вёскі Пруднікі. — Тут жывуць бацька з сынам, якія вельмі эмацыйна і доўга робяць пакупкі. Часам паспяваюць некалькі разоў пасварыцца, пакуль купяць усё, што ім трэба.

І праўда, праз некалькі хвілін да машыны падыходзіць стары дзед і з ім малады хлопеч. Пакуль аднавяскоўцы атавараюцца, яны доўга прычынаюцца:

— Курныя страўнікі аж 21450 каштуюць! А раней 18 каштавалі! Не будзем, значыць, сёння страўнікі браць! А курныя спінкі, наадварот, патанелі! Раней больш за 15 тысяч каштавалі, а цяпер 9800! Нужо так бывае, што прадукты таннеюць? — здзіўляецца хлопеч.

— Ды ўсё ты пераблытаў! Не каштавалі спінкі ніколі 15 тысяч, заўсёды менш за 10 былі! І страўнікі ўжо даўно 21 450 каштуюць! Ты не мялі языком, а дапамагай прадукты складаць! — злуецца бацька.

Тым часам іншыя аднавяскоўцы паспяваюць і купіць усё неабходнае, і па хатах

разысціся.

— Гэта добра яшчэ, што пенсія ў іх толькі заўтра, — смяецца Іван Іванавіч. — Пасля пенсіі стоткі часу атавараюцца, што я паспяваю паспаць у кабіне.

— Звычайна людзі купляюць шмат, адзін чалавек у сярэднім набірае тавараў на 150-200 тысяч. Бывае, што і адзін бохан хлеба возьмуць, так здараецца, калі дзеці да старых прыедуць, прывязуць прадукты з горада, — раскавае Марына Васільёўна. — Ёсць бабуля ў Рамонках, якая тысяч на 600 кожны раз купляе. У сярэднім вырочка за дзень у мяне — 7-8 мільёнаў. Летам звычайна — мільёнаў 11-12. Бо тады прыязджаюць шмат турыстаў, ды і многія жывуць тут толькі летам, а на зіму з'язджаюць да дзяцей у горад.

Праз 15 хвілін пад'язджаем да наступнай вёскі — Цімошкаўшчына. Выходзіць бабуля і пачынае абуралца:

— Я чула, як вы сігналілі, некалькі разоў выходзіла, у акно выглядала, а вас усё не было! Чаго так доўга едзеце? Ці, можа, вы спецыяльна кудысьці схаваліся, каб я вас не убачыла? — злуецца старая. — У наступны раз прыходзіць і стукайце мне ў дзверы!

— Добра! — без лішніх спрэчак адкавае Марына Васільёўна. — Будзем стукаць, калі хочаце. А цяпер вась выйраіце прадукты, у нас сёння карп жывы, вельмі смачны, усё бяруць.

— Старыя розныя бываюць, ёсць і такія, якія з любой нагоды пачынаюць крычаць, абуралца, — тлумачыць Іван Іванавіч. — Але, самі разумееце, старыя — яны ж дзеці. Тут лепш прамаўчаць, перавесці ўсё ў жарт, чым скандаляць.

Праз некалькі хвілін пад'язджаем да вёскі Маўчанкі, спыняемся проста перад дзвярамі дома. Адтуль выходзіць бабулячка з сынам гадоў пад 40:

— Ну што ж вы не ў час прыехалі! Па тэлевізары вельмі цікавую праграму пра Джыгурду паказвалі, праз вас прыйшлося прапусціць! — смяецца бабуля.

— Мама, ты не забудзь мяне толькі піва ўзяць! — зьвяртаецца да маці сын, пакуль старая робіць пакупкі.

— І вась так кожны раз! Мужык зусім малады, а нідзе не працуе, сядзіць у маці-пенсіянеркі на шыі і кожны раз у яе піва ці віно просіць, — тлумачыць Марына Васільёўна. — Наогул на гэтым маршруце нячаста купляюць спіртное, старыя шмат не п'юць. Ёсць маршрут, дзе больш маладых жыве, там амаль кожны пакупнік то віно, то гарэлку ці піва заказвае.

Вёска Расош — апошні населены пункт на сёння. Яна месціцца на малыяўнічым беразе возера Мядзель. Старыя струхлелыя дамкі суседнічаюць з велізарнымі катэджамі, схаванымі за высокімі платамі.

— Тут у асноўным мішчынае пабудаваліся, яны ў нас рэдка атавараюцца. Хіба толькі будаўнікі, якія ўзводзіць гэтыя катэджы, — усміхаецца Марына Васільёўна.

А вось мясцовыя жыхары аўтакраму каюць. І гандаль ідзе шпарка. Чакаю, калі апошня бабуля разлічваецца з прадаўцом, і мы адпраўляемся назад, у райцэнтр. На гадзінніку 17.10. Цямне.

— Гэта мы яшчэ рана вяртаемся. Сёння людзей мала прыходзіла. Летам, бывала, апошнія пакупнікі ў 22.00 разоходзіліся! — узгадвае Марына Васільёўна.

А заўтра ў іх аўтакрамы — зноў дарога і новы маршрут.

Вольга ЦІЦЯНКОВА. Фота аўтара. Мядзельскі раён

■ Увага, конкурс

ПРЫЗЫ — ПАШТАЛЬЁНАМ!

«Кто стучится в дверь ко мне с толстой сумкой на ремне?»

Сэнс гэтых, з маленства знаёмых, радкоў цяпер зразумее не кожны падлетак. Не кожны і адказа на гэтае пытанне. Бо паштальёны, якія прыходзіць у дамы і кватэры, з рук у рукі аддаюць лісты, паштоўкі, газеты і часопісы, — з'ява сёння даволі рэдкая. Аднак пераможцы конкурсу «Прыз — рупліваму паштальёну!», які рэгулярна праводзіць газета «Звязда» разам з РУП «Белпошта» — менавіта такія. А як жа інакш? Каб стаць пераможцам, трэба павялічыць колькасць падпісчыкаў, а гэта магчыма толькі пры асабістых сустрэчах, добрых размовах, шчырых прапановах — пачытаць новае выданне, магчыма, падпісацца на яго, стаць сталым чытачом.

Нашы віншаванні паштальёнам Валянціне Віктараўне Руценцы (АПС Лепель-4), Вользе Валер'еўне Куралёнка (АПС Полацк-13), Ташыне Мікалаеўне Барысёнка (АПС Полацк-1), Надзеі Мікалаеўне Каноўковай (АПС-1 Чачэрска РВПС), Валянціне Канстанцінаўне Лос (АПС Грыцкевічы Нясвіжскага РВПС), Наталлі Юльянаўне Казлоўскай (АПС Нарач Мядзельскага РВПС), Людміле Мікалаеўне Ралько (АПС Клецк-1)! Усе яны здолелі выканаць умовы конкурсу па падпісцы на газету «Звязда» на ІV квартал гэтага года і хутка атрымаюць свае заслужаныя ўзнагароды.

Але спыняцца на гэтым не хацелася б, бо... пачалася новая падпісная кампанія — на І квартал і 1-е паўгоддзе 2014 г. А значыць, рэдакцыя абвясчае новы конкурс, па выніках якога самых руплівых паштальёнаў чакаюць ужо больш важкія грашовыя прэміі. Апроч таго, рэдакцыя мае намер заахвоцьваць не толькі паштальёнаў, але і кіраўнікоў вузлоў паштовай сувязі, якія возьмуць удзел у нашым новым конкурсе «Прыз — лепшым арганізатарам падпіскі!». І, вядома ж, пераможцы!

Педагогічная эліта краін СНД збярэцца ў Мінску

III з'езд настаўнікаў і работнікаў адукацыі краін СНД пройдзе ў Мінску з 7 па 10 кастрычніка 2014 года.

Савет па супрацоўніцтве ў галіне адукацыі дзяржаў — удзельнікі СНД ухваліў прапанаваную беларускім бокам

тэматыку будучага педагогічнага форуму «Узаемадзеянне нацыянальных адукацыйных сістэм краін СНД як фактар павышэння якасці адукацыі». У рабоце з'езда возьмуць удзел грамадскія дзеячы, прадстаўнікі органаў кіравання адука-

цыяй, настаўнікі, выхавальнікі ўстаноў дашкольнай адукацыі, выкладчыкі ВНУ, метадысты, прадстаўнікі навуковай супольнасці і выдавецтваў, якія працуюць у сферы адукацыі і навуцы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

КАЛІ ВЫ ПДПІСАЛІСЯ НА ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА» НА І КВАРТАЛ

або 1-е паўгоддзе 2014 года — заўпняйце картку ўдзельніка, выразаіце і дасылайце яе **ДА 11 СТУДЗЕНЯ** ў рэдакцыю на адрас: **220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.**

Сярод падпісчыкаў 14.01.2014 г. будуць разыграны 7 мультыварак Scarlet і суперпрыз — тэлевізар Samsung.

Прыз — можна будзе атрымаць у рэдакцыі па 31.03.2014 г. пры падачы квітэнцаў аб падпісцы на «Звязду» на І квартал або 1-е паўгоддзе 2014 года і пашпарта. Пасля 31 сакавіка выдана прызоў спыняецца і прэзэнці падпісчыкаў не прымаюцца.

Тэлефон для даведак (017) 287 18 38.

Правілы гульні чытайце ў газеце «Звязда» за 14.11.13 г. **ТЭРМІН ПРАВЯДЗЕННЯ ГУЛЬНІ — З 15.11.13 ПА 31.03.14.**

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 2255 ад 30.10.13, выдана Міністэрствам гандлю Рэспублікі Беларусь.

Удачы ў розыгрышы!

«Не» — грузам з радыяцыйнай!

У пункце пропуску «Катлоўка» адбылася цырымонія завярэння праекта міжнароднай тэхнічнай дапамогі з Еўрапейскай камісіяй «Удасканаленне перасячэння мяжы Беларусі».

У рамках праекта сетку мабільных лабараторый аперацыйнага разгавання на дзяржаўнай мяжы Беларусі з краінамі Еўрапейскага саюза папоўнілі яшчэ 3 апаратына-праграмынае комплексы па выяўленні грузаў з павышаным радыяцыйным фонам. Яны ўстаноўлены на базе мікрааўтобуса «Фальксваген», які пераабсталяваны пад мабільны офіс. Сёння сіламі гэтых лабараторый у пунктах пропуску на мяжы праведзена больш за 800 расследаванняў. У 6 выпадках прынятае рашэнне аб вяртанні грузаў фізічным асобам у сувязі з перавышэннем імі ўстаноўленых у Беларусі санітарных правілаў і нормаў радыяцыйнай бяспекі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Загінула дзяўчына

У Брэсце пазна ўвечары загінула 17-гадовая вучаніца 11 класа. Трагедыя адбылася ў паўднёва-заходнім мікрараёне абласнога цэнтра, у доме па вуліцы Калесніка. Дзяўчына была ў гасцях. Неікым чынам яна выпала з акна сёмага паверха. У 23 гадзіны 20 хвілін 25 лістапада яе цела без прыкмет жыцця знайшлі жывыцы дома. У Брэсцкім мікрааэраічным аддзеле Следчага камітэта паведамілі, што вядзецца праверка ўсіх абставін здарэння, прызначана судовая-медыцынская экспертыза.

Яна СВЕТАВА.

■ Асваенне Амерыкі

І СЯБРОЎСТВА, І ВЫГАДА

Венесуэла дала магчымасць Беларусі зрабіць першы крок у асваенні кантынента з паўмільярдным насельніцтвам

«Зыход Уга Чавеса не азначае крах яго ідэй», — заявіў Пасол Венесуэлы на адкрыцці II Венесуэльска-беларускага форуму «Дасягненні і перспектывы двухбаковых адносін». Зараз у больш чым 10 штатах рэалізуюцца вялікая колькасць сумесных праектаў амаль ва ўсіх даступных сферах: ад будаўніцтва аграгарадкоў да разбіліцця старых радовішчаў нафты.

вучонага, існуе як мінімум тры спосабы даходнага выкарыстання гэтага рэчыва: перапрацоўка на газперапрацоўчых заводах (і атрыманне гатовай прадукцыі — труб і поліэтылену), выкарыстанне ў якасці паліва і зачкачка гэтага газу ў нетры, што значна палегчыць здабычу нафты. Беларуская прадпрыемства ўдзельнічала ў праекце пераходу многіх відаў венесуэльскай тэхнікі на газаматорнае паліва, атрыманне з такога газу.

Патэнцыял выкарыстання спадарожнага газу рэктар «Газ-Інстытута» праінструаваў на наступным прыкладзе: у мінулым годзе Венесуэла імпартавала з

Жыллёвы комплекс, які праектуе і будзе ў венесуэльскім горадзе Маракай (штат Арагуа) беларуская кампанія «Белзаббуд», адпавядае клімату Венесуэлы, яе архітэктурным традыцыям і ладу жыцця венесуэльцаў.

Завод па вытворчасці будаўнічых матэрыялаў, пабудаваны беларусамі ў прамысловай зоне «Эль Маркес» (штат Міранда). Агульная плошча прадпрыемства — 9,8 га.

суседняй Калумбіі два мільярды кубічных метраў газу (коштам у 200 мільянаў долараў), у тым жа годзе ў Венесуэлу было згублена 4,5 мільярда кубічных метраў спадарожнага газу агульным коштам пры правільным выкарыстанні 450 мільянаў долараў.

«ДАРОЖНАЯ КАРТА» ДЛЯ СЯБРОЎСТВА

Падчас летняга візіту ў Мінск Прэзідэнта Венесуэлы Нікаласа МАДУРЫ ў навінах шмат паведамлялася аб праекце так званай «дарожнай карты». Гэта праект дакумента, які ўключае перспектывы беларуска-венесуэльскага пагаднення ў розных сферах: ад будаўніцтва аграрна-індустрыяльных гарадкоў, кватэр да праектаў у касмічнай сферы.

«Дарожная карта» разлічана на рэалізацыю праектаў да 2019 года і будзе прынята на наступным пасяджэнні беларуска-венесуэльскай сумеснай камісіі па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве ў першым квартале 2014 года.

ТЭОРЫЯ ДЗЕЛЯ ПРАКТЫКІ

Спецыяльна для ўдзелу ў форуме ў Венесуэлу прыехаў дырэктар Венесуэльскага інстытута навуковых даследаванняў (IVIC) Элоі СІРА, які зрабіў даклад пра сумесныя беларуска-венесуэльскія навуковыя праекты. Амаль усе яны з'яўляюцца практыка-арыентаванымі. Напрыклад, вытворчасць і захаванне вадароду, атрыманнага з вуглевадароду, дазволіць у будучым вырабляць больш чыстае дызельнае паліва і экалагічны бензін.

Вынікі сумеснага з Інстытутам мікрабіялогіі НАН Беларусі праекта па распрацоўцы складаных мікраагуаўнаў для зернебабовых культур уяўляе для Венесуэлы асабліва цікавае: яны значна павышаюць прадуктыўнасць і не прыносяць шкоды глебе.

Надзея ЮШКЕВІЧ

САЛЬДА НЕАРГАНІЗАВАНАГА ГАНДЛЮ «МІНУС» 0,5 МЛРД ДОЛАРАЎ

Па выніках ананімнага абследавання фізічных асоб у аўтадарожных пунктах пропуску на мяжы з Польшчы, Украіны, Літвы, Латвіі імпартаюцца адзёны, абутак, прадукты харчавання, тэлевізары, алкагольныя напоі, шыны, бытавая хімія, сродкі гігіены, камп'ютарная тэхніка і сродкі сувязі, паведамляе ўпраўленне інфармацыі і грамадскіх сувязяў Нацбанка.

Дзяржаўныя органы Беларусі з удзелам Нацыянальнага банка напрыканцы верасня правялі анкетаванне ў пяці аўтадарожных пунктах пропуску на мяжы нашай краіны, што ахоплівала як беларускіх, так і замежных грамадзян, якія перасяклі яе аўтамабільным транспартам.

Апрацоўка атрыманых даных дазволіла вызначыць аб'ёмы, структуры, накіраванасць неарганізаваных знешніх таварных патокаў і паслуг міжнароднага турызму. Дарэчы, асноўныя

тавары, якія экспартуюцца ў вышэйназваныя краіны — гэта бензін, дызельнае паліва, адзёны, абутак, тытунёвыя вырабы, алкагольныя напоі, а таксама цукар, крупы і макаронныя вырабы.

Чакаецца, што з улікам атрыманых даных сальда знешняга гандлю таварамі, якія будуць пераможаны фізічнымі асобамі праз мяжу Рэспублікі Беларусь з Польшчай, Украінай, Літвой, Латвіяй (без уліку неарганізаванага гандлю з Расійскай Федэрацыяй), у 2013 годзе будзе адмоўным і можа дасягнуць у эквіваленце «мінус» 0,5 млрд долараў.

Вынікі абследавання накіраваны зацікаўленым органам кіравання Рэспублікі Беларусь. Нацыянальны банк атрыманых даных выкарыстае пры складанні плацэжнага балансу Рэспублікі Беларусь за 2013 год.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

БЕЛАРУСІЯ ГІГАНТЫ Ў БАРЫНАСЕ

Год таму ў Барынасе — сталіцы аднайменнага венесуэльскага штата — у прамысловай зоне Санта-Інес адкрыліся два заводы па зборцы беларускай тэхнікі: філіял Мінскага аўтамабільнага завода («МАЗ-БЕН») і Мінскага трактарнага завода («ВенеМінск Трактарс»). А ў маі гэтага года там жа стала працаваць і трэцяе сумеснае прадпрыемства па зборцы камунальнай дарожнай тэхнікі — філіял завода «Амкадор».

«Для Беларусі адкрыццё філіялаў гэтых заводаў уяўляе вялікую цікавасць, — падкрэсліў першы намеснік прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Уладзімір СЯМАШКА. — Венесуэла ўваходзіць у Меркасур, мытны саюз кантынента, у які таксама ўваходзяць Бразілія, Аргенціна, Уругвай і Парагвай. А прадукцыя гэтых заводаў запатрабавана на рынку Ляцінскай Амерыкі».

Магутнасць завода па выпуску аўтамабіляў МАЗ — 5 тысяч у год пры працы прадпрыемства ў адну змену і 10 тысяч — пры працы ў дзве змены. Гэта дазволіць забяспечыць запатрабаванасць у тэхніцы не толькі ўнутры краіны, але і за яе межамі. Што цікава, у Венесуэлу ў мінулым годзе гэтая тэхніка дапамагла хутчэй пераадолець наступствы ліўневых дажджоў.

Акрамя будаўніцтва заводаў па зборцы тэхнікі, у штате Міранда беларусы пабудавалі самы буйны ў Ляцінскай Амерыцы завод па выпуску керамічных блокаў. Зараз ідзе праца па будаўніцтве другой лініі завода.

ВЕНЕСУЭЛЬСКАЯ НАФТА: БЕЛАРУСІ ПАРЫЖ

У Венесуэле беларусы здабываюць больш за тысячу тон нафты за год. Для параўнання, у нашай краіне з усіх радовішчаў у год мы можам атрымаць прыкладна 1700 тон.

Па апошніх даных, Венесуэла — самая багатая на нафту краіна. Менавіта «чорнае золата» з'яўляецца асновай яе эканомікі.

мікі. Таму да нафта- і газаздабычы тут асабліва падыход.

Беларуская прысутнасць у нафтаздабываючай сферы Венесуэлы мае пэўныя асаблівасці: нашы суаічыннікі займаюцца капітальным рамонтам ужо выпрацаваных свідравін і такім чынам даюць ім другое жыццё. З гэтага вынікае, што сумеснае прадпрыемства «Петралера БелаВенесалана» (60% акцый належаць Венесуэле, 40% — Беларусі) выгадна як беларускаму боку, так і венесуэльскаму.

Што да здабычы газу, то сумеснае прадпрыемства «ВенесуэлаГазСтрой» газіфікавала амаль дзве тысячы домаўладанняў; таксама ідзе праца па будаўніцтве магістральнага газоправода паміж сталіцамі двух штатаў Венесуэлы — Баркісімета (штат Лара) і Барынас (аднайменны штат).

Яшчэ адно прадпрыемства, звязанае як з нафтаздабывай у прыватнасці, так і са здабычай карысных выкапняў увогуле — «Сейсміка БелаВенесалана», займаецца сейсмічнай разведкай. Зараз ідзе праца па распрацоўцы фасфатных парод, затым будзе прымацца рашэнне аб будаўніцтве прадпрыемства па выпуску фасфатных угнаенняў. Нагадаем, гэты праект быў узгоднены падчас візіту Прэзідэнта нашай краіны ў Венесуэлу летам 2012 года.

ЛЕПШЫЯ ІНВЕСТЫЦЫІ — ТЭХНАЛОГІ

Пры здабычы нафты выдзяляецца вялікая колькасць так званых спадарожнага газу. Аляксандр ЛАПКО, рэктар «Газ-Інстытута» (Мінск) у сваім выступленні расказаў, як ад нулявога прыбытку ад гэтага рэчыва атрымліваецца даход у 4,5 тысячы долараў за тону.

Штогод у Венесуэле здабываецца каля 120 мільянаў тон нафты. На кожную здабытую тону прыходзіцца прыкладна 36 кубічных метраў спадарожнага газу. Як правіла, яго спальваюць у вялікіх факелах, і ніякай карысці гэта не прыносіць. Але, згодна з дакладам беларускага

Фота Аляксандра КЛЕШЧУКА

«Бірулёва» ў Мінску не будзе

Сёння ў Беларусі попыт на рабочых перавышае прапанову. Гэта на сустрэчы з журналістамі падкрэсліў Алег ТАКУН, начальнік упраўлення палітыкі занятасці Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі. Лічбы статыстыкі паказваюць, што на 1 лістапада гэтага года на аднаго беспрацоўнага па рэспубліцы прыходзіцца ў сярэднім 3 вакансіі, прычым у Мінску гэтая лічба большая ў 5 разоў.

Як правіла, запатрабаваны рабочыя спецыялістаў. Яны складаюць 80% ад усіх вольных працоўных месцаў у краіне (а іх у агульнарэспубліканскім банку вакансій 69 тысяч).

У сувязі з тым, што рабочых рук не хапае, многія буйныя прадпрыемствы зацікаўлены ў найманні замежных грамадзян. Сёлета ў нашу краіну працаваць прыехалі каля 15 тысяч чалавек. Прычым, калі параўнаць з мінулым годам, то ў 2012-м за першае паўгоддзе ў Беларусь прыехала 5,1 тысячы рабочых, а ў 2013 за аналагічны перыяд — 10,7 тысячы. Як правіла, у нашу краіну на працу прыязджаюць грамадзяне краін СНД (пераважна Украіны), Турцыі, Кітая. Таксама сярэд іх ёсць прадстаўнікі В'етнама, Бангладэш.

Такі рост выкліканы ў першую чаргу рэалізацыяй вялікай колькасці буйных інвестыцыйных праектаў. Напрыклад, кітайскія рабочыя працуюць на будаўніцтве і рэканструкцыі цэплаэлектрацэнтраў у Пухавіцкім раёне Мінскай вобласці, гасцініцы «Пекін», адміністрацыйных будынкаў у раёне «Лебядзіны».

Другой прычынай запатрабаванасці працы мігрантаў на тэрыторыі краіны з'яўляецца выезд беларусаў

на працу за мяжу. Па розных падліках, прыкладна 300 тысяч нашых суаічыннікаў зараз працуюць у іншых краінах. Прычым у Расіі, згодна з інфармацыяй аічныхных кампетэнтных органаў, працуюць як мінімум 100 тысяч беларусаў.

У Расійскай Федэрацыі, якая зараз знаходзіцца на другім (пасля Злучаных Штатаў) месцы ў свеце па колькасці мігрантаў, у апошнія дзесяцігоддзе ўзнікла ў сувязі з гэтым вялікая колькасць праблем: рост злачынаўства, нецяглімасць у грамадстве, перанаселенасць вялікіх гарадоў. Ці можа ўзнікнуць падобная сітуацыя ў нашай краіне? Па словах Аляксея БЕГУНА, кіраўніка Дэпартаменту па грамадзянстве і міграцыі МНС Беларусі, такой небяспекі пакуль няма: «У Беларусі мы можам казаць пра даволі жорсткае ўпраўленне міграцыйнымі працэсамі. Як правіла, замежныя грамадзяне прыязджаюць у нашу краіну для рэалізацыі інвестыцыйных праектаў. Гэта так званы арганізаваны ўвоз рабочай сілы, і замежныя рабочыя працуюць у нас легальна».

У Беларусі дзейнічае Закон «Аб знешняй працоўнай міграцыі», які ўстанавіў асаблівасці рэгулявання працы прыежджых. У гэтым годзе супрацоўнікамі Міністэрства ўнутраных спраў было выяўлена 16 тысяч выпадкаў парушэння ўстаноўленых правілаў знаходжання замежных грамадзян на тэрыторыі нашай краіны. Больш чым 1000 чалавек дэпартавалі, амаль 900 выслалі з краіны за грубае парушэнне беларускіх законаў.

Надзея ЮШКЕВІЧ.

БЕЗ РЫЗЫКІ ДЛЯ БІЗНЕСУ

Ісці па шляху найменшага супраціўлення... Для паўсядзённасці такі выраз гучыць, хутчэй, як абраза, даля прадпрымальніцтва — як рацыянальнае бізнес-рашэнне. З адной толькі умовы: калі яно адпавядае канцэпцыі франчайзіngu (выкарыстання кімсьці вядомага таварага знаку на пэўных умовах).

Скарывацца праверанай, вядомай, эканамічна эфектыўнай сістэмай вядзення бізнесу і яго брэндам у абмен на пэўную долю даходу — менавіта на гэтым грунтуецца ўзаемаадносінны абедзвюх кампаній. Перавагі такой мадэлі пабудовы бізнесу навідавоку. Прадпрымальнік-франчайзі амаль не рызыкуе, калі заключае дагавор з франчайзерам, бо прызначана якасць прадукцыі, паслуг або тэхналогіі, пэўная ступень вядомасці брэнду ў свеце забяспечваюць вынік (а значыць, даходнасць) адразу, без маруднага чакання, «калі ж усё пойдзе «так». Чаму ж у Беларусі малы і сярэдні бізнес пакуль рухаецца не ў бок франчайзіngu?

ДАГАВОРЫ, ШТО ЗАПОЎНІЛІ Б «ЕМІСТАСЦЬ»

Сёння Беларусь «выпадае» з агульнасусветных тэндэнцый. Магчымасць заканадаўча замацоўваць франчайзінгавыя дагаворы з'явілася яшчэ ў 2005 годзе. З таго часу зарэгістравалі толькі 130 такіх дагавораў. Лік, відавочна, не адпавядае ёмістасці і патэнцыялу беларускага рынку.

— Мноства прадпрымальнікаў проста не маюць дастатковай інфармацыі аб тым, што такое франчайзінг, як будуюцца адносіны паміж франчайзігерам і франчайзі, дзе ім шукаць адзін аднаго, — тлумачыць сітуацыю Вольга Лявончыца, старшыня Асацыяцыі франчайзігераў і франчайзі — «Белфранчайзінг». — Пэўныя цяжкасці ўзнікаюць і пры ацэнцы дагавора, калі трэба грунтоўна ўзвзяць, наколькі будучыя парушэння ці не правы абодвух бакоў. Акрамя гэтага, беларускі бізнес

пакуль не валодае дастатковай прававой культурай, што дазволіла б усвядоміць, якая інтэлектуальная ўласнасць патрапіла да яго і як яе грамадства выкарыстоўваць.

УСЕ ЧАКАЮЦЬ, КАЛІ...

Нацыянальныя франшызы прасоўваюцца на замежны рынак, на жаль, таксама неахвотна. Але не без прычын выключэння. Выдатны прыклад паказваюць, напрыклад, «Белкамунмаш» і «Мілавіца». Апошняя, дарэчы, стварыла франчайзінгавую сетку з 610 аб'ектаў. Расія, Украіна, уласна Беларусь, Малдова, Казахстан, краіны Заходняй Еўропы — паўсюль можна знайсці прадукцыю гэтай кампаніі. Па словах Дзясны Дакучыца, кіраўніка аддзела франчайзіngu СП ЗАТ «Мілавіца», дасягнуць такога выніку дазволіла грамадзянская праца з першапачатковымі інвестыцыямі (50000 еўра плюс грузка магазіна прадукцыяй), належнае навучанне гандлёвага персаналу і падтрымка франчайзі на ўсіх этапах развіцця яго бізнесу.

ПРАДПРЫМАЛЬНІЦКАЯ ЭНЕРГІЯ ШУКАЕ ВІЙСЦЯ

А ўвогуле, як наша краіна цікавіць патэнцыяльных партнёраў? Напрыклад, Расію — стратэгічна, бо ў суседзі існуе высокі давер да якасці беларускай прадукцыі. Апошнім часам усё больш прапаюць гучыць... на нямецкай мове. Адна з іх паспяхова рэалізоўваецца ўжо сёння. Кампанія «Reisswolf International» заключыла дагавор з беларускім прадпрымальнікам спадаром Каралыковым і шукае новага партнёра для пашырэння супрацоўніцтва. Дарэчы, у пачатку года Беларусь наведваў выдому нямецкі бізнесмен, які мае тут франчайзінгавую зацікаўленасць. Наведваючы шматлікія гандлёвыя пляцоўкі, ён моцна здзівіўся, што ў Беларусі так шмат патэнцыялу для рэалізацыі прадпрымальніцкай энергіі. Можна, калі яна атрымае рэальнае ўвасабленне, то прадстаўніцтва міжнародных брэндаў таксама зменіць меркаванне пра стан беларускай эканомікі і нізкія спажывецкія магчымасці ў Беларусі. Беларусы выязджаюць за мяжу, і ў пакупніцкіх здольнасці нашым адрозніваюцца ад «айчынных». Магчыма, калі брэнды прыйдуць у Беларусь, яны знойдуць сабе і месца, і спажывецка.

Любоў КАСПЯРОВІЧ.

■ Супрацоўніцтва

СУВЯЗІ БЕЗ ПЕРАШКОД

Перспектывы больш цеснага міжрэгіянальнага супрацоўніцтва абмеркавалі падчас сустрэчы Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Казахстана ў Беларусі Ергалі Булегенаў і губернатар Магілёўшчыны Пётр Руднік.

Паміж рэгіёнамі абедзвюх краін ужо даўно існуюць моцныя культурныя сувязі, але шмат яшчэ можна зрабіць, каб пашырыць эканамічныя складнікі, адзначыў Пётр Руднік. Магілёўскім вытворцам трэба быць больш актыўнымі ў гэтым сэнсе і браць прыклад з адкрытага акцыянернага таварыства «Бабулін гладыш», якое за некалькі месяцаў даставіла ў Казахстан на паўмільяна долараў сваёй прадукцыі. Актыўны пастаўшчык сваёй прадукцыі на казахскі рынак і бабурыйскі прадпрыемства «Белшына».

Ергалі Булегенаў таксама выказаў намер аб актывізацыі прамых сувязяў паміж Магілёўшчынай і казахскімі рэгіёнамі. Ён адзначыў, што трэба разгледзець усе магчымасці стварэння сумесных прадпрыемстваў і спрыяльных умоў для ўкладання інвестыцый. Разглядалася і магчымасць выбару Прыдняпроўскага краю ў якасці пляцоўкі для пасяджэння міжуродавай камісіі, у якой прымаюць удзел прадстаўнікі кіраўніцтва казахскіх рэгіёнаў.

Пётр Руднік звярнуў увагу на тое, што, улічваючы вялікую адлегласць паміж дзвюма краінамі, вельмі выгадным для перавозу грузаў можа стаць выкарыстанне Магілёўскага аэрапорта, дзе нядаўна была зроблена рэканструкцыя. Падчас сустрэчы разглядалася таксама магчымасць павелічэння ўдзелу прадпрыемстваў Магілёўскай вобласці ў працы гандлёвага дома «Мінск-Астана».

Нэл ЗІГУЛЯ

Чыталня

КНИГА ПРА МУЛЯВІНА МОЖА ВЫЙСЦІ Ў РАСІЙСКИМ ВЫДАВЕЦТВЕ

Намеснік дырэктара выдавецтва «Молодая гвардия» Раман КАСЫГІН.

Пра гэта паведаміў намеснік дырэктара выдавецтва «Молодая гвардия» Раман Касыгін. Новы твор можа папоўніць найстарэйшую серыю «Жыццё знакамітых людзей». Працу над біяграфіяй Уладзіміра Мулявіна вядзе беларуская пільменніца і бард Таццяна Дашкевіч. Раней у «ЖЗЛ» ужо выйшла яе кніга пра паэта Алесся Фэцянава.

Раман Касыгін раскажаў, што «Молодая гвардия» з давальнем выпускае сумеснае выданне пра Мулявіна, бо гэта асоба цікавая як у Расіі, так і ў Беларусі. Аднак пакуль кніга не напісана, пра канчатковы вынік кажаць рана. Намеснік дырэктара «Молодой гвардии» таксама падзяліўся з карэспандэнтам «Звязды» сакрэтамі працы выдавецтва, якое арыентавана не на масавага чытача, назваў складнікі стварэння найбольшага біяграфічнага твора, а таксама адзначыў, якія яшчэ беларускія героі могуць быць цікавымі расійскай аўдыторыі.

— Раман Анатольевіч, выдавецтва, у якім вы цяпер працаеце, ужо 123 гады, і ў ім паранешама выходзяць пераважна біяграфічныя, гістарычныя творы. Раскажыце, як выбіраеце тэмы, герояў, аўтараў, каб яны былі цікавымі чытачу?

— У савецкі час тэмы адбіраў палітычны строй. Тады было немагчымым, каб знакамітым назвалі гагоўскай з «белага» руху або рэлігійнага дзеяча. 1990-я гады адкрылі вялікую нішу асоб, якія сталі выходзіць у «ЖЗЛ»: ад расстралянага Гумілёва да беларудзейцаў Карнілава, Дзянікіна, Врангеля. Сюды увайшла і ўся царская дынастыя Раманавых, і святыя айцы Сергія Раданежскага, Патрыярх Ціхан... Усе нашы кнігі пра герояў, якія пакінулі значны след у гісторыі і з'яўляюцца асобамі «першага шэрагу».

— Якія тыражы ў вашых выданнях?

— Брэнд «ЖЗЛ» дазваляе нам вытрымліваць сярэдні наклад у 4000 асобнікаў. Для такой літаратуры гэта добры ўзровень. Трэба разумець, што нашы кнігі не для шырокага кола чытачоў, бо яны навукова-папулярныя. А сёння людзі любяць пачытаць штосьці з адценнем «жаўцізны» і не заўсёды правяраюць фактамі. Аднак ёсць тыражы і 20-тысячныя. Гэта біяграфія Гагарына, якая выходзіла да 50-годдзя палёту ў космас.

— Значыць, наш Вячаслаў Бандарэнка з 6 тысячамі «Герояў Першай сусветнай», якія нядаўна выйшлі ў «Молодой гвардии», — гэта нават вышэй за сярэдні ўзровень?

гвардзейцаў Карнілава, Дзянікіна, Врангеля. Сюды увайшла і ўся царская дынастыя Раманавых, і святыя айцы Сергія Раданежскага, Патрыярх Ціхан... Усе нашы кнігі пра герояў, якія пакінулі значны след у гісторыі і з'яўляюцца асобамі «першага шэрагу».

— Якія тыражы ў вашых выданнях?

— Брэнд «ЖЗЛ» дазваляе нам вытрымліваць сярэдні наклад у 4000 асобнікаў. Для такой літаратуры гэта добры ўзровень. Трэба разумець, што нашы кнігі не для шырокага кола чытачоў, бо яны навукова-папулярныя. А сёння людзі любяць пачытаць штосьці з адценнем «жаўцізны» і не заўсёды правяраюць фактамі. Аднак ёсць тыражы і 20-тысячныя. Гэта біяграфія Гагарына, якая выходзіла да 50-годдзя палёту ў космас.

— Значыць, наш Вячаслаў Бандарэнка з 6 тысячамі «Герояў Першай сусветнай», якія нядаўна выйшлі ў «Молодой гвардии», — гэта нават вышэй за сярэдні ўзровень?

— Так, і гэтак паспрыяла адразу некалькі фактараў. Першае, тэма, якая рабілася да 100-годдзя з дня пачатку Першай сусветнай вайны — зараз яна будзе вельмі актыўна асвятляцца. А кнігі па ёй зусім мала, рынак не запоўнены так, як, напрыклад, выданнямі па тэме Вялікай Айчыннай вайны. Па-другое, сама кніга цікавая, напісана прастай мовай, не «занавакуленая», што таксама надзвычай важна.

— У вас выходзіць, у асноўным, навукова-папулярная літаратура. А чаму не займаецеся мастацкай?

— Мы не выпускаем класіку, бо гэта робіць на нас іншыя. Спрабавалі выдаваць серыю «Проза XX стагоддзя», аднак рынак падказаў, што наш удзел — гэта гістарычная, біяграфічная і мемуарная літаратура. Робім таксама «ЖЗЛ: біяграфія працягваецца», у якой друкуем біяграфіі сучаснікаў — Плучца, Пугачова і іншых.

— Якія выданні аказаліся «хітамі» продажам?

— Наш рэкардсмен — гэта кнігі Дзмітрыя Быкава «Барыс Кастантэрак», тыраж якой ужо набліжаецца да 100 тысяч. Аднак калі разважыць пра лідараў продажу, то тут павінна ўсё высіцца: і героі, і аўтары. Калі Людміла Сараскіна, якая з'яўляецца вядомым даследчыкам жыцця Фёдора Дастаеўскага, выдае кнігу пра яго, то гэта, зразумела, будзе добра раскупляцца, і тады мы робім тыраж у 15 тысяч. Аднак вываююць і нечаканасці, калі пэўна тэма аказваецца цікавай многім, і, акрамя таго, шырока рэкламуецца ў прэсе.

— Ці ёсць яшчэ беларусы, выданні пра якіх былі б запатрабаваны ў расійскай аўдыторыі?

— Кнігі пра беларускіх герояў маглі б выйсці, гэта было б цікава, бо мы роднасныя народы. Аднак і тут трэба выбіраць. Пра вашых суайчыннікаў, вядомых ва ўсім Савецкім Саюзе (напрыклад пра Машэрава), было б цікава пачытаць усім. Палітычныя дзеячы звычайна прыцягваюць шмат увагі. У прапанавала выдаць яе гістарычны раман. Аднак беларускія назвы ў ім трэба было замяніць на расійскія, а ўсе, што датычыцца нашага паўстання, выкрасліць зусім. З гэтага можна рабіць выснову, што ў расійскай выдавецкай справе правіць рынак, а сама літаратура адыходзіць на другі план?..

— Па-першае, гэта не пра «Молодой гвардии». Мы нічога не мяняем — ні назвы гарадоў, ні даты. Нашы аўтары працуюць з архівамі, таму штосьці перайначыць складана. Усё інчэй у мастацкай літаратуры, хача і ў ёй назвы твораў, населеных пунктаў аддзяляюць істотную ролю, бо задумаў аўтара ў тым, каб яны былі менавіта такімі. Але... Складана сказаць, як у Беларусі, аднак усюды рынак рэгулюе. Як толькі наша выдавецтва сышло з рээк планавай эканомікі, дзе усё было распісана па пунктах, і стала на капіталістычны шлях, зразумела, многае стаў дыктаваць продаж. І «Молодая гвардия» таксама на яго арыентавацца. У той жа час складана назваць эканамічна выгадным кнігу малавайдомга паэта ці пільменніка (яны не для шырокага кола чытачоў), аднак у нас такія выданні з'яўляюцца. Яны сведчаць пра імідж выдавецтва і пра тое, што такія фігуры нам важныя. Хаця дзесьці гэта можа адбывацца і ў шкоду эканоміцы. Увогуле ж эканамічны эффект у кніжнай справе складана пралічыць, бо гэта не завод, дзе ўсё стандартызавана.

Эканамічны эффект у кніжнай справе складана пралічыць, бо гэта не завод, дзе ўсё стандартызавана.

нас ужо выйшла біяграфія Андрэя Грамыкі, бо гэта маштабная фігура ў гісторыі... Аднак мала толькі выбіраць героя — важна яшчэ і напісаць пра яго. Каб у Расіі былі свае аўтары, здольныя пісаць на такія тэмы, мы б ужо даўно выдалі гэтыя кнігі. Таму пра герояў-беларусаў павінны пісаць беларусы. Мы выкажам сваё меркаванне, цікава нам канкрэтная асоба або не, аднак ініцыятыва павінна зыходзіць ад нас... Мы можам зраць тысячы тыражы, і гэта будзе цікавае выданне. Аднак і кошт яго будзе значна больш высокім. Магчыма, тут патрэбна дзяржаўная падтрымка вашых улад — у папулярнасці асобы беларуса. Бо, калі ў серыю «ЖЗЛ» трапляе пэўны герой, яго ім'я робіцца значна больш шырока вядомым.

— Адна папулярная беларуская пільменніца расказала, што пэўнае расійскае выдавецтва

дана сказаць, як у Беларусі, аднак усюды рынак рэгулюе. Як толькі наша выдавецтва сышло з рээк планавай эканомікі, дзе усё было распісана па пунктах, і стала на капіталістычны шлях, зразумела, многае стаў дыктаваць продаж. І «Молодая гвардия» таксама на яго арыентавацца. У той жа час складана назваць эканамічна выгадным кнігу малавайдомга паэта ці пільменніка (яны не для шырокага кола чытачоў), аднак у нас такія выданні з'яўляюцца. Яны сведчаць пра імідж выдавецтва і пра тое, што такія фігуры нам важныя. Хаця дзесьці гэта можа адбывацца і ў шкоду эканоміцы. Увогуле ж эканамічны эффект у кніжнай справе складана пралічыць, бо гэта не завод, дзе ўсё стандартызавана.

наш удзел — гэта гістарычная, біяграфічная і мемуарная літаратура. Робім таксама «ЖЗЛ: біяграфія працягваецца», у якой друкуем біяграфіі сучаснікаў — Плучца, Пугачова і іншых.

наш удзел — гэта гістарычная, біяграфічная і мемуарная літаратура. Робім таксама «ЖЗЛ: біяграфія працягваецца», у якой друкуем біяграфіі сучаснікаў — Плучца, Пугачова і іншых.

наш удзел — гэта гістарычная, біяграфічная і мемуарная літаратура. Робім таксама «ЖЗЛ: біяграфія працягваецца», у якой друкуем біяграфіі сучаснікаў — Плучца, Пугачова і іншых.

Права людзей быць рознымі і сцвярджаюць у кінематографі

Ролю мастацтва ў раскрыцці грамадска-сацыяльных тэм складаю пераацаніць. Вось і гэтымі днямі ў Мінску паказваюць фільмы, прысвечаныя Міжнароднаму дню інвалідаў.

З 1 па 10 снежня ў сталічным кінатэатры «Перамога» ідзе 6-ы фестываль фільмаў «Чалавечая годнасць, роўнасць і справядлівасць», які ладзіць Прадстаўніцтва ААН у Беларусі і Прадстаўніцтва Еўрапейскага саюза ў Беларусі. На фестывалі пакажуць 10 мастацкіх фільмаў з розных краін свету. У першы дзень фестывалю экрану версію скандальнага беларускага серыяла «Вышэй за неба».

Кадр з фільма «Сіндром панка» (2012).

Учора адбыўся прагляд брытанскага фільма «Зроблена ў Дангенхэме» пра забастоўку 850 жанчын у 1968 годзе на заводзе Форда супраць дыскрымінацыі па палавой прыкмеце. Лічыцца, што якраз гэтая забастоўка распачала сістэмнае змаганне за правы жанчын. 4 снежня пакажуць французскі фільм «Хамза» рэжысёра Карыма Дрыдзі пра тое, як у валокаці Марсэля выжываў 11-гадовы хлопчык, выхадзец з арабскай краіны, які ўцёк з прыёмнай сям'і.

Таксама ў рамках фестывалю 8 снежня пакажуць, напрыклад, румынскую карціну «За ўзгоркамі» Хрысціяна Мунджу, якая з'яўляецца ўладальніцай Залатога пальмавага галінкі 2012 года і золата 19-га Мінскага міжнароднага кінафестывалю «Лістапад», — пра жыццё дзюхо сябровак, якіх раней звязвалі інтымныя адносіны, а потым адна з іх вырашыла стаць манашкай. Тонкі фільм, для прагляду якога трэба быць вельмі падрыхтаваным...

9 снежня можна паглядзець фільм «Клубнічнае і шакаладнае» пра сяброўства двух маладых мужчын у сацыялістычнай Кубе... У апошні дзень фестывалю пакажуць фільм «Мелодыя для катрыні» Кіры Муратавай пра несправядлівасць свету дарослых да квольх і бездапамож-

ных дзяцей. Кіно заўжды найбольш аператыўна і чуйна рэагуе на праблемы і несправядлівасць, якія адбываюцца ў грамадстве. Магчыма, таму, што ў сітуацыі, калі адбываюцца нейкія значныя для грамадства падзеі, іх хочацца зафіксаваць для нашчадкаў, зняць на камеру. Часта так і з'яўляюцца дакументальныя фільмы. Мастацкія ж фільмы не менш таленавіта і радыкальна ўзнікаюць сітуацыі, агучваюць праблемы і задаюць пытанні. Толькі так кіно і мастацтва увогуле могуць паўплываць на рэальную сітуацыю. Безумоўна, ад думкі, што «мы думам менавіта так, а не інакш, значыць, гэта некаму трэба», пазбаўліцца вельмі складана. Але заўжды

хоць пэўныя эпізоды фільма выклікалі асабіста ў мяне прыступы панікі, распачы і жадання ўдчыць (таму што часам невыносна балюча глядзець, як Бог не роўна дзеліць), але ў цэлым фільм «Сіндром панка» на дзёна пацэлюны. У музыкаў свой спецыфічны гумар і звычкі, яны неспасрадзя і шчырыя, пазбаўлены ўсіх гэтых стэрэатыпаў і забабонаў, якімі адорвае як бы нармальныя людзей як бы нармальнае грамадства. Але глядзячы на такіх людзей, якіх удзельнікі гэтага фінскага гурта, пачынаеш задавацца пытаннем — а што, уласна кажучы, ёсць нармальна?

Са словах спадара Санікі Самараскінай, прадстаўніцы ААН у Беларусі, у нашай краіне дзяр-

жаўныя і недзяржаўныя ініцыятыўныя рэальна робяць даволі шмат для падтрымкі правоў людзей з інваліднасцю, нават нягледзячы на тое, што наша краіна пакуль не ратыфікавала Канвенцыю ААН аб правах інвалідаў.

Цікава, што мастацтва ўдаецца кансалідаваць вакол такіх складаных праблем і прадстаўніцтваў іншых відаў дзейнасці. Так, фестываль DOCU DAYS UA ў Беларусі падтрымала наша ўлюбёная футбольная каманда БАТЭ.

— Да нас звярнуліся з просьбай падтрымаць фестываль кіно аб правах чалавека, — распавядае па-беларуску менаджар па маркетынгу каманды БАТЭ Віктар ХАДАСЕВІЧ, тым самым разбавляючы адначасова і стэрэатып пра стаўленне людзей спорту да беларускай мовы. — Мы заўсёды падтрымліваем такую тэматыку. Гэтага прытрымліваецца і «Беларуская федэрацыя футбола».

Фестываль кіно аб правах чалавека, якія праходзяць у Мінску, дапамагаюць і нам пазбаўці ад пэўных стэрэатыпаў, пашырыць кола сваіх ведаў, пазбаўці ад аб'яваў і прычыншці «мая хата з краю» ў дачыненні да таго, што адбываецца ў беларускім грамадстве і ў свеце.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

ДЗЯСЯТАЯ ВОСЕНЬ У ЛУНІНЕ

На Брэстчыне прайшоў юбілейны літаратурны фестываль «Лунінская восень»

Са змрочнага лістападаўскага слаты так добра трапіць у цёплую беларускамоўную восень! — першае, аб чым падумаеш, як толькі зойдзеш у Лунінскую школу. Калідоры і залы навуцальнай установы, як заўсёды, нагадваюць сапраўдныя восенскія алеі. Ідзеш па жоўтай лістоце, якою услава падолае, і ўдыхаеш апошні водар восені. А з фотаздымкаў на сценах усміхаюцца іншыя ўдзельнікі свята. Вялікая фотагалерэя нагадала пра кожны з дзясці фастаў у Луніне. Гасці з цікавасцю ўзіраюцца ў фотакадры, з радасцю і здзіўленнем пазнаюць сябе...

Сапраўды, за дзясцігоддзе фестываль, які вырас з раённага літаратурнага свята, пасталеў, сумеў сфарміраваць свае традыцыі. Галоўныя яго ўдзельнікі — вучні Лунінскай школы, якія рыхтуюцца да фасту калі не цэлы год, то з пачатку навуцальнага года дакладна. Бо гасцям яны паказваюць адмысловую праграму з народнымі песнямі, танцамі, сцэнкамі з літаратурных твораў у школьным музеі. Цікавіцца праграмы — спадарыня Восень, якую выбіраюць з ліку вучаніч маладых класаў. У прыгожым сукенцы і кароне з восенскай лістоў яна прыячэе ўсіх гасцей і запрашае на ўсе мерапрыемствы фасту. Самае працяглае і грунтоўнае ладзіцца за «кружым сталом» і ўяўляе сабой абмеркаванне надзённых праблем пільменніцкай супольнасці.

Варта адзначыць, што з гэтага года фестываль змяніў свой фармат. Раней фэст прымяркоўваўся да ўрочэння штогадовага літаратурнага прэмія імя Уладзіміра Калеснікі. Як паведаміў старшыня абласнога аддзялення Саюза пільменнікаў Беларусі Анатоль КРЭЙДЗІЧ, сёлета аблвыканкам прыняў рашэнне прэмію прысуджаць раз у два гады. Такім чынам, паводле слоў спадара Крэйдзіча, прэмія становіцца яшчэ больш важкай і значнай, за яе літаратарам даваецца пазмагання не год, як раней, а два. Калесніцаўскую прэмію-біянале пільменнікі атрымаюць налета. А гэтым разам на фестывалі «Лунінская восень» ушанавалі лаўрэатаў-пачаткоўцаў.

Літаратурны конкурс творчай моладзі называўся радком Ніны Мачух «Без дружбы мне, як без вады і хлеба» і прысвечана 70-годдзю з дня яе нараджэння. На конкурс паступіла больш за паўсотні работ. Жюры адабрала прызёраў. Ганаровыя дыпломы атрымалі Наталля ДАНІЛЕВІЧ, вучаніца Мотальскай школы Іванаўскага раёна, Дзмітрый ЛУКАШЭВІЧ, вучань Псышчаўскай школы Іванаўскага раёна, Вікторыя ЗДАНОВІЧ, вучаніца гімназі №4 Брэста, Уладзіслава АДАМОВІЧ, вучань іванаўскай школы №3, Лізавета КАЛІНКА, вучаніца гімназі №4 Брэста, Алена ПАРФЯНЮК, студэнтка Брэсцкага тэхнічнага ўніверсітэта.

Урачыстым момантам фестывалю стала адкрыццё мемарыяльнай дошкі ў гонар празаіка Мікалая Елянеўскага. Мікалай Васільевіч нарадзіўся ў гэтых мясцінах, вучыўся ў Лунінскай школе. Некалькі гадоў таму ён быў адначасна прэміяй імя У. Калеснікі за раман-хроніку «Час святара» пра свяшчэннаслужыцеля з Луніна Платона Ціхановіча. Мікалай Елянеўскі быў адным з аўтараў ідэі штогод праводзіць літаратурнае свята менавіта ў Луніне. Яшчэ пазалета на гэтай імпрэзе ён перадаў у школьны музей пісьмо Уладзіміра Караткевіча да аднаго знаёмца, які, у сваю чаргу, падарваў пісьмо Елянеўскаму. Мікалай Васільевіч захоўваў яго ў асабістым архіве гадоў трыццаць. Пісьмо простае, амаль побытавае. Тады і зачыталі радкі з яго: «Галоўнае — здароўе любімых, галоўнае — жыццё, даруючы ім...» Цяпер яны гуцаць, нібы запават.

Аб тым, што прэмія імя Уладзіміра Калеснікі, заснаваная ў 2007 годзе аблвыканкамам, стала значным стымулам у развіцці літаратурнага працэсу на Брэстчыне, нагадаў у сваім слове начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Аляксандр ЦЫРЬГАЛЬЧУК. Ён таксама адзначыў, што вельмі каштоўным складнікам фестывалю стаў конкурс маладых аўтараў, які ўвабляе пераемнасць пакаленняў і падтрымлівае іскрынку творчасці.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

АВЕН І ЦЯПЕР ЦЯПЕР Ў СРЭБРЫ

Нацыянальны банк Беларусі 29 лістапада ўвёў у абарачэнне сярэбраныя памятныя манеты «Авен» і «Цялец» серыі «Знакі задняга. 2013» наміналам 20 рублёў, пробой сплаву 925 з пакрыццём золатам пробы 999,9, масай 28,28 г.

Манеты маюць форму круга, з пярэдняй і адваротнага бакоў — выстулаючы кант па акружнасці. Бакавая паверхня манеты гладкая. У цэнтры аверса манет — выява фрагмента граворы з працы «Ars Magna Lucis et Umbrae» нямецкага вучонага А. Кірхнера, якая прадстаўляе ўзаемадзеянне нябесных цел. У цэнтры рэверса манеты «Авен» на фоне стылізаванай выявы гадзінніка, які знаходзіцца на гадзіннікавай вежы на плошчы Святога Марка ў Венецыі, — рэльефная пазалочаная стылізаваная выява барана. У цэнтры рэверса манеты «Цялец» на фоне стылізаванай выявы гадзінніка — рэльефная пазалочаная стылізаваная выява быка.

Сяргей КУРКАЧ.

ЦЯПЕР «ЛІЯНЫ» СПЫНЯЦЬ ПАРУШАЛЬНІКАЎ

На змену металічнаму «вожыку», якога супрацоўнікі ДАІ раскавалі на дарогу перад асабліва злоснымі парушальнікамі прывілаў дарожнага руху, прыйшла новая прылада з мілагучнай назвай «Ліана 6000».

ДАІ УУС Гомельскага аблвыканкама набыла партыя партатыўных аўтазагарод райскай вытворчасці, якімі забяспечыць экіпажы па тэрыторыі ўсёй паўднёва-ўсходняй вобласці краіны.

У сувязі з узмачненнем жорсткасці заканадаўства ў дачыненні да кіроўцаў у стане алкагольнага ап'яняння, некаторыя з іх пры сустрэцы з супрацоўнікамі ДАІ разумеюць пагрозу крывадушнай адказнасці і канфіскацыі аўтамабіля і імкнучыся ўцячы.

Акрамя таго, у Гомельскай вобласці, якая мяжуе з Украінай і Расіяй, даволі часта правозьдзяцца сумесныя рэйды па спыненні ўвозу кантрафактнай прадукцыі. У гэтых выпадках кіроўцы таксама

прычым ледзь не палова з іх — неаднаразова. У гэтых выпадках міліцыянерам давялося прымяняць зброю.

робяць усё, каб як мага хутчэй перасекчы мяжу суседняй дзяржавы. Вось у такіх выпадках і будуць выкарыстоўвацца «ліяны».

Інспектары, якія паспрабавалі новае прыстасаванне ў дзеянні, гавораць, што «ліяну» аператыўна можа за некалькі секундаў разгарнуць адзін чалавек. Старыя прылады накітавалі «вожыка» больш грувацкія. Акрамя таго, «Ліана 6000» больш бяспечная, чым папярэднія загароды. Пры яе выкарыстоўванні памяшчаецца рызыка заносу і перавароту транспартнага сродку.

На Гомельскай праблема выкарыстання такіх сродкаў экстрэмальнага тармажэння вельмі актуальна, бо толькі сёлета на працягнутым супрацоўніку абласной ДАІ аб прыпынку не адбываліся звыш 400 кіроўцаў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Вандруем з Нінай Рыбік

БАЛТЫКА, ТЫ — ЦУД!

ўражаны стрыечны брат Валодзя, да якога я час ад часу прыязджаю ў гасці. А яшчэ — да надбярэўна-радвананскай абочыны, парослых травой, крапивою, хмызняком у чалавечы рост.

— Мы таксама не перастаем здзіўляцца беларускім дарогам, калі прыязджаем да вас, — парывае Валодзя. — Іх далгеджанасці і чысціні. Абкошаным абочынам, на якіх не убачыш смецця, гэтым розным альтанкам і церамкам, дзе можна спыніцца, перакрасці і адпачыць. А яшчэ вашым засяненым, дагледжаным палям...

Сапраўды: даспяваючы ўраджаў я ў гэтую сваю паездку бачыла толькі ў адным месцы: некалькі невялікіх палеткаў збажыны выныралі з зараснікаў неаранай цаліны, радасна чаплялі вока: «Ну вась, не усё ж так дрэнна!...» — і зноў саступалі месца някошанай траве...

Але дарогі, палі, дрэвы — гэта толькі, так бы мовіць, лабочныя ўражаны нашага падарожжа. Галоўнае ж яго мэта — мора... Балтыка — яна розная. У кожным месцы і кожны дзень, нават кожную гадзіну. У Зеленаградску яна сустрэла нас занадта гулівым вятрыскам, напалохла высокімі пеннымі хвалямі, якія выкідалі халаднаватыя салёныя рызкі да дэлка на пляж, выкілачы на падынах адважыны... Зеленаградск — курортны горад, з усімі ўласцівымі яго шматлікімі сабратам атрыбутамі: імітаваным «пад даўніну» каверням, закрытымі атэльнымі пляжамі, амаль што пустымі ў той зусім не спякотны дзень, адпачывальнікам, што лявіла праходзяць па набярэжнай, з асакадай маршучою саб, якога так не хапала ўчора і якога не будзе хапаць заўтра...

У Балтыку мора было зусім іншым. Нейкім невыказна родным: менавіта там я вырашыла, што беларускае мора, калі б яно існавала, было б менавіта Балтыцкім. Там я на нейкі момант адчула сябе дома, на Палесці. Дзе радзікі хвой — не гонкія, стромкія, верхшліны якіх не ўгледзець, а невысокія, шурпатыя, пакураныя ветрам і жыццём — трымаюцца лапінамі за галінкі ўжо не юных бярозак. Дзе ў сучупчым шэрым пяску, прагрэтым сонцам, грунцунь ногі. Не, перш Валодзева машына — і з асаблівай асалядай, вяртаючыся ў сваё басаногое дзяцінства-юнацтва, мы выштурхваем яе з зыбучага пясчаного палону.

А потым пералазілі цераз валоку пясчаны ўзгорак — і вась яно, мора! Аздобленае паласой жоўценькага пясчаного пляжа, яно разамлела, разглеглася ад краю да краю, хаваючы ў сонечным марыве недзе

там, на лініі гарызонту, сілуэты караблёў, каб да пары да часу занадта цікаўныя не змалгі разгледзець іх пунсовыя ветразы. Гасцей спачатку прымае не вельмі ветліва, з берагу падсоўвае па ногі выбітоў хвалямі глыбокую ліміну з гразкім дном, нібы правярае шчырасць намеру. А калі ўпэўніваецца, што гасці да яго — з любоўю, высцілае дно цвёрдым жоўтым пяском, па якім, здаецца, можна ісці хоць да Швецыі, гуляецца «у даганялькі»: раз-пораз злёгка шлёпае мокрай ружой — і ўцякае: даганялі! І калі ўжо зусім упэўніцца, што ты — свой, род

Ігуменскі

тракт

№ 40 (55)

Родныя тапонімы

Шаноўныя чытачы!
Мы распачалі рубрыку, прысвечаную паходжанню назваў беларускіх гарадоў, вёсак, мястэчак. Некаторыя з вас ужо даслалі свае запыты, просьбы патлумачыць назву сваёй малой радзімы. Хтосьці нават прапанаваў уласную версію паходжання назвы. Усё гэта мы будзем друкаваць на старонках «Звязды», у «Ігуменскім тракте». Нашым экспертам выступіць старшыня Нацыянальнай тапанімічнай камісіі пры Акадэміі навук Беларусі Ігар КАПЫЛЮ.

Сёння мы змяшчам ліст, які даслала Людміла Ардынская з Шаркаўчынскага раёна, якая лічыць, што назва яе вёскі — гэта «Рай пані Дзюкі»:

Я цікаўлюся гістарычным мінулым свайго Шаркаўчынскага краю. Таму хацелася даведацца паходжанне назвы Радзюкі. У вёсцы і наваколлі жывуць таксама людзі з прозвішчам Радзюк. Ведаю, што гэта прозвішча сустракаецца і ў іншых месцах Беларусі.

Хачу прапанаваць свае дзве версіі паходжання назвы вёскі. Першая — мая, пазычаная. Ад бабулі чула слова «радзец» у значэнні «старацца, дбаць, быць руплівым». Казалі: «Ну, ніколі не радзец, жыве: пусці — павалюся, паднімі — устану» (пра нядбайнага гаспадарка).

Падумалася: калісьці ў даўнія часы жыў на ўзлесці чалавек. Араў, скарадзіў, сеяў жытца, кідаў авёс у гразь, трымаў калоды пчол, хадзіў на звера.

Пад нівы ляды расчышчаў, ледзь днее, Пшаніцу малаціў і апрацоўваў лён. Казалі людзі: «Ён стараецца, радзец», Бо бачны быў ад дбайнай працы плён. Ад ранку шчыраваў ён на сялібе, Не шкадаваў ні ног, ні вузлаватых рук. Не бачыў і ім, здаецца, ніхто хібаў.

І далі яму прозвішча Радзюк. Ён будоваў жытца, цяпер ужо з сынамі, З дубовага бярвення на вякі. Іх людзі называлі Радзюкамі, А вёску, што ўзнікла, — Радзюкі.

Можа, і мае дачыненне той руплівы і дбайны Радзюк да маёнтка Радзюкі на Узарэжжы Бярозаўкі, які ў 1825 годзе купіў у графю Берастоўскай прадстаўнік і пачынальнік знакамітага шляхецкага роду Бароўскіх, удалаўнікаў герба «Ястрабец», Антон Бароўскі... Прадаўжальнікі роду Бароўскіх цяпер жывуць у Польшчы і маюць сваю версію паходжання назвы Радзюкі. Хутчэй за ўсё, гэта легенда. Прадстаўніца іх роду пані Дзюка (ад жаночага імя Ядзюнька), чароўная і прывабная, ператварыла радзінае гняздо ў сапраўдны райскі куток: аранжарэй, экзатычныя расліны, цудоўны сад, алеі з бэзу, язіміну.

Птушчыны спеў у паркавых прысадках, Альтанкі сярод бэзу і язіміну. У маёнтка запрашэнню былі рады, І доўга ўсіх не пакідалі успаміны. Прыемнай, дабрадзейнай была пані. З маёнткаў Лонка, Мосары і Буйкі Бароўскіх вочына найпрыгажэйша прызнана.

З ахвотай госці ехалі ў рай Дзюкі. Сапраўды, па-польску гучыць Радзюкі (націск падае на перадапошні склад). Магчыма, з цягам часу адбылося выпадзенне гукі «й». Але гэта толькі версія. Я і ўсе радзюкоўцы будзем чакаць адказу ад спецыяліста.

Радавод

ПАМЯЦЬ У АСОБАХ

Час стварыць «Народны архіў»

Генеалогія — адна з найцікавейшых галін гісторыі, бо адлюстроўвае час і падзеі праз асабісты лёс людзей, знакамтых і не вельмі. Жыццё беларускага гісторыка, архівіста, археографа, краязнаўцы Зміцера Даўгяля — гэта шматпакутная гісторыя Беларусі пачатку ХХ стагоддзя. Праз яго жыццё прайшлі і ваенныя дзеянні Першай сусветнай, і рэвалюцыя, нацыянальны ўздым, палітычныя рэпрэсіі супраць беларускай інтэлігенцыі ў трыццаціх гадах, высылка за межы Беларусі.

Такія імёны — наш гонар, памяць і агульная гісторыя. Аб сваім даследаванні радаводу Даўгяля з чытачамі «Звязды» падзяліўся кандыдат гістарычных навук Міхал ШУМЕЙКА:

— Ад тых, хто носіць прозвішча Даўгяля, давялося некалькі чужы, што яно увасходзіць да XIV стагоддзя і звязана з Ягелам (Ягайлам). Адсюль і відавочная сукупнасць гэтых прозвішчаў. Ці сапраўды гэта так, цяпер мы не вызначым.

З XVI стагоддзя гэта прозвішча зафіксавана ў адпаведных документах, якія захоўваюцца ў асабістым фондзе Зміцера Даўгяля ў аддзеле рукапісаў бібліятэкі Віленскага ўніверсітэта. Па словах былой аспіранткі гістфака БДУ Вольгі Івановай, якая працавала з дакументамі Даўгяля ў красавіку 2007 года, фонд паступіў туды ў 1929-м ад нейкага Л. Бацянскага (хто ён такі, нам не ўдалося даведацца)

Зміцер Даўгяля. 1937 г., унутраная турма Мінска.

470 ДАВГАЛЯЎ, ЗМІЦЕР І ІВАНОВА, 1868

Сям'я Даўгяляў. Ніжні рад (злева направа): жонка Алена Васільеўна, маці Вольга Аляксееўна, нявестка Клаўдзія (жонка сына Мікалая) з дачкой Ляліяй на руках. Верхні рад (злева направа): сын Мікалай, дачка Вера, сам Зміцер. 1924 г., Мінск.

і налічвае каля паўтысячы документаў XVI — XX стст. Большшая іх частка адносіцца да роду Даўгяляў. Першы яго прадстаўнік, які згадваецца ў документах 1585 года, — Матэвуш Даўгяля.

Дакладная дата яго нараджэння Зміцера Даўгяля вядомая — гэта 20 кастрычніка 1868 года. Што ж тычыцца даты смерці, то гэта прыблізна 1941—1942 гг. У дасланым ім 26 лістапада 1941 года з месца высылкі (кішляк Пахта — Арал, Паўдзены Казахстан) лісце на імя былога рэктара БДУ Уладзіміра Пінчы (які сам толькі ў 1935 годзе вярнуўся з высылкі ў Вятку — Варонеж) Даўгяля пісаў: «Я адчуваю сябе не вельмі. Але яшчэ тупаю. Больш часу праводжу ў ложка. Дрэнна з сэрцам. Дрэнна ўвогуле працуе арганізм. Пастаянна баліць галава». Далей Даўгяля дзякаваў Пінчэ за дасланне грошы, пісаў, што да яго збіраецца прыехаць жонка Алена, раскажаў пра лёс сваёй сыноў і дачок...

У 2002 годзе я падрыхтаваў невялічкую, у паўтары сотні старонак кніжачку

Байца І. Даўгяля. Не раней за 1902 г.

рыяна Смирчак, якая жыве ў Санкт-Пецярбургу, спасылалася на вялікага рускага паста, «мы лянотныя і нецікавыя»? Я папрабаваў устанавіць сувязі са сваякамі Зміцера Даўгяля. І гэта мне ўдалося дзякуючы падтрымцы калегаў, украінскіх архівістаў. Вялікую дапамогу мне аказала і працягвае аказваць вышэйзгаданая Марыяна Смирчак. Дзякуючы ёй стала вядома пра старэйшага сына Зміцера Іванавіча — Мікалая, які быў прафесарам Данецкага медыцын-

Этнічныя прыкметы адзінства

Краіны, якія ўваходзілі ў склад Вялікага Княства Літоўскага, плячо ў плячо змагаліся супраць лютых ворагаў, разам аралі, сеялі і збіралі ўраджай: некалі яны былі адзіным цэлым. Часам жанілі адно з адным сваіх сыноў і дачок, вяселлі гулялі згодна з агульнымі традыцыямі. Бо межаў тады не было, усе народы (беларусы, літоўцы, украінцы, рускія, палякі, латышы, эстонцы-сету і многія іншыя) жылі як адна вялікая сям'я. Усё гэта якскрава можна ўявіць, убачыўшы шматлікія этнаграфічныя рэчы, прадстаўленыя на выставе «Белая Русь і яе суседзі», якая адкрылася ў Нацыянальным гістарычным музеі.

Выстаўлена больш за 700 аўтэнтычных помнікаў традыцыйнай культуры. Напрыклад, можна убачыць, як калісьці ладзілі вяселле. Стаць кумыры з пасагам і посуд, з якога пілі і елі, балюючы, госці.

Надзвычай шмат тут прадстаўлена нацыянальнай вопраткі. Усё самаробнае, створанае рукамі майстрых, якія жылі стагоддзе ці больш таму. Адмысловыя пакры, тканіна, спосабы ўпрыгожвання, а таксама разумнае кожнага, які зрабіў так, каб было зручна. Параўноўваючы беларускі народны строй з адзенымі іншых народаў,

пачынаеш бачыць і разумець, чым мы адметныя і ўнікальныя, а чым падобныя да сваіх суседзяў.

Музычная культура таксама не пакіне нікога аб'якавым. Шматлікія дудкі, ражкі, жалейкі, чароткі, вабікі — які народ на чым грае, здагадайцеся... З усяго вынікае, што любілі нашы продкі ў вольную часіну дастаць з-за пазукі такі інструмент ды зайграць нескладаную мелодыю. Ёсць і нашмат больш «магутныя» музычныя інструменты: вялізныя рогі, прыставаныя, відаць, да прыгожага меладычнага поклічу.

Народныя трыю прывабіць любога...

РЭЛІКВІ ДАРАГАНАЎ ВЯРНУЛІСЯ НА РАДЗІМУ

Больш за 300 фамільных рэліквіяў Дараганяў у Асіповіцкі гісторыка-краязнаўчы музей перадаў нашчадак роду, які прыехаў са Швецыі.

Андрэй Дараган, які захоўваў сямейныя рэліквіі прадеда Воісіпа, ужо не раз бываў у Асіповічах і ў вёсцы Дараганява, якая атрымала назву ад гэтага вядомага дваранскага роду. На гэты раз ён таксама наведваў родныя мясціны, усклаў кветкі на магілы продкаў. Акрамя таго, прапанаваў асабіста зрабіць эскізы для размяшчэння калекцыі. Да канца 2014 года музей плануе адкрыць новую экспазіцыю з гэтымі каштоўнымі экспанатамі. Дырэктар музея Антаніна Сіцпанавя расказвае:

— Для нашага музея гэта ўнікальная калекцыя, паколькі ў нас у фондах такіх рэчаў няма, а набыць іх мы наўрад ці змаглі б сабе калі-небудзь дазволіць. У ліку прывезеных рэчываў цудоўны набор пісьмовых прылад XIX стагоддзя, змябла, сталовыя прыборы, цацкі і іншыя рэчы. Гэта калекцыя стане сапраўднай іскрынкай музейнай экспазіцыі. Яе паказам мы маем намер адкрываць экскурсіі па нашым музеі.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

Нявесты з чатырох краін чкаюць жаніхоў.

Гледзячы на рамесныя прадметы, можна толькі здзіўляцца, як жылі калісьці народы. Кавальства, дрэваапрацоўка, ганчарства — без гэтага лю-

дзям даўня аб'ясыць было немагчыма, таму і рабілі ўсё з душой, надзейна — так, што і да нашага часу выдатна захавалася.

Абрус ды іншыя тканяны рэчы, самыя розныя мадэлі мімак, вытанчаны прыгожыя вяночкі... Ці не знайшла б і сучасная модніца, чым натхніцца тут?

Арцефакты з беларускіх зямель складаюць аснову выставы. Аднак і памежныя краіны прадстаўлены даволі багата. Прадметы прывезены з Расійскага этнаграфічнага музея, які лічыцца адным з найбуйнейшых этнаграфічных музеяў Еўропы. Таму выставу сапраўды можна назваць унікальнай. Так шмат усяго захавалася ў краінах-суседзях, усё апісана і сістэматызавана. Падаецца, скарыстаўшы вопыт Расіі, неабходна стварыць і ўласны дзяржаўны этнаграфічны музей.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ, фота аўтара

Мясціны, знітаньня з душой

У Лаўцах ажыла крыніца

Навагрудская зямля багатая на гістарычныя помнікі і падзеі. Акрамя мясцін, вядомых кожнаму беларусу, ёсць тут کوچкі, у якіх мала хто бываў, аднак ад гэтага яны не губляюць сваёй таямнічай прывабнасці...

Недалёка ад Навагрудка раскінулася маленькая вёска Лаўцы. Некалі побач знаходзіўся фальварак Іва Капачэўскі. Сёння ад яго захаваліся, напрыклад, вежавыя таполі, якімі калісьці была абсаджана гэтая тэрыторыя. Ёсць і стары сад, у якім дрэвы растуць не звычайнымі радамі, а пэўнымі геаметрычнымі фігурамі. Праз усю тэрыторыю і аж да самай вёскі цягнуцца дзве алеі з таполяў, клёнаў і ясеняў, якія чаргуюцца ў пэўным парадку. Паміж алеямі — брукаваная дарога. Тут расце шмат дрэў, не характэрных для нашай мясцовасці. Гэта лістоўніцы і востралістыя клёны, высаджаныя паўкругамі. Ва ўсім адчуваецца рука добрага гаспадарка і колішняга ландшафнага дызайнера.

Ёсць тут і прыгожае возера, якое аблюбоўвалі лебедзі. Непадобна сажалка, дно якой вымашчана каменнямі. Гэта таксама зроблена рукамі чалавека. Побач працякае невялікая рачушка Ізаўка. Некаторыя мясцовыя жыхары сцвярджаюць, што некалі тут былі бабровыя запруды і вялася лоўля баброў. Маг-

чыма, ад гэтага вёска і атрымала назву Лаўцы.

З будынкаў, на жаль, захавалася не многае: невялікая сядзіба і руіны канюшні.

Дакладных звестак аб гісторыі фальварка Іва Капачэўскага адшукаць пакуль не ўдалося, але работа ў гэтым кірунку вядзецца настайнікамі і вучнямі Пятрэвіцкага дзіцячага сада-школы, у якіх створаны краязнаўчы музей. Са слоў старажылаў яны даведаліся, што да 1939 года ў гэтай мясцовасці былі палюўнічыя ўгоддзі. А на тэрыторыі фальварка стаяў прыгожы двухпавярховы маёнтак, у якім жылі леснікі са сваімі сем'ямі. У малым будынку жылі парабкі, якія влі гаспадарку і даглядалі коней, на якіх леснікі аб'язджалі навакольных лясы. Здаваючыся яны і пра штучна зробленую сажалку з камяністым дном, у якой разводзілі рыбу. Ад маёнтка да сажалкі цякла крыніца, з якой бралі ваду. Непадобна знаходзілася школа.

Пры савецкай уладзе ў маёнтку было фабрычна-заводскае вучылішча. У ім атрымлівалі рабочыя прафесіі юнакі і дзевачкі з усёго раёна. У малым будынку размяшчаўся сельскі Савет. У гады Вялікай Айчыннай вайны маёнтак і канюшню спалілі. Засталіся толькі руіны і вежавыя дрэвы, якія помняць гэтыя падзеі.

Жамчужнай гэтых таямнічых мясцін з'яўляецца крыніца,

якой нядаўна далі другое жыццё валанцёры Пятрэвіцкага сада-школы пад кіраўніцтвам настаўніцы Наталлі Берастоўскай. Цяпер яна працуе над новым праектам «Другое жыццё крыніцы»:

— Ад старажытнай я даведалася, што на тэрыторыі старога фальварка раней была крыніца, з якой мясцовыя жыхары бралі чыстую ваду і якая падлітвала рачулку Ізаўку. У апошні час яна знікла. Мне вельмі захавалася ажывіць яе. На мой погляд, крыніца — гэта нешта жывое і сімвалічнае. Гэта нітка, якая звязвае нашу мінулае, сучаснасць і будучыню. Тым больш што месца, дзе яна цякла, вельмі прыгожае.

Дзякуючы намаганням настаўніцы і яе валанцёраў мару ўдалося спраўдзіць — крыніца ажыла і радуе сэрцы людзей. Цяпер кожны можа прыйсці сюды ў спякотны дзень і наталіць смагу чыстай крынічнай вадой. Пляскаецца на лаўцы ў цені вежавых дрэў, паслухаць спевы крынічкі, палюбавацца лебедзямі на возеры, ахуноўца ў атмасферы бльых часоў, уявіць, які паміж зялёных алеі імчаць панскія скакуны, па квітнёвым садзе прагульваюцца малымі паненкі, які купальца ў возеры дзятва...

Вольга ДУХОЎНІК, студэнтка Інстытута журналістыкі БДУ

Народныя ўмельцы

«Саламяныя» ўрокі ад Ірыны Кухцінай

Жыхарка Быхава, член Саюза народных майстроў Беларусі Ірына Генадзеўна КУХЦІНА вучыць дзяцей працаваць з саломкай у школе народных рамёстваў і мастацтваў.

Анатоль КЛЕШЧУК. Фота аўтара

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА С УСЛОВИЯМИ НА ПОВЫШЕНИЕ НАЧАЛЬНОЙ ЦЕНЫ

Предмет аукциона № 1 – недвижимое имущество (производственная база), расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Слонимское шоссе, 1-й км, в состав которого входят следующие здания и сооружения:

- капитальное строение (всезона автомобильная), инв. № 110/C-86078, площадь – 200,3 кв.м;
- капитальное строение (всезона), инв. № 110/C-86095, площадь – 10 кв.м;
- капитальное строение (гаражи), инв. № 110/C-57233, площадь – 313,3 кв.м;
- капитальное строение (закрытый склад) инв. № 110/C-2093, площадь – 5402,5 кв.м;
- капитальное строение (канализационно-насосная станция), инв. № 110/C-86094, площадь – 18 кв.м;
- капитальное строение (контрольно-пропускной пункт), площадь – 9 кв.м, инв. № 110/C-86076;
- капитальное строение (котельная), инв. № 110/C-86093, площадь – 222 кв.м;
- капитальное строение (открытый склад), инв. № 110/C-2092, площадь – 9286 кв.м;
- капитальное строение (пост охраны), инв. № 110/C-99750, площадь – 7,7 кв.м;
- капитальное строение (склад ГСМ), инв. № 110/C-86066, площадью – 32 кв.м;
- капитальное строение (склад хранения баллонов), инв. № 110/C-1607, площадью – 32,2 кв. м;
- капитальное строение (цех услуг), инв. № 110/C-86090, площадью – 641 кв.м;
- капитальное строение (склад), инв. № 110/C-99753, площадью – 96,5 кв.м;
- капитальное строение (туалет), инв. № 110/C-99712, площадью – 1,1 кв.м;
- изолированное помещение (помещение закрытой встраенной трансформаторной подстанции), инв. № 110/D-2752689, площадью 52,5 кв.м;
- изолированное помещение (административно-торговое помещение) инв. № 110/D-2752692, площадью – 2155,9 кв.м;
- высоковольтная кабельная линия, инв. № 110/C-99804;
- высоковольтная кабельная линия инв. № 110/C-99806;
- внеплощадочные теплосети, инв. № 110/C-99762;
- внеплощадочные сети канализации инв. № 110/C-99803;
- внеплощадочные сети хозяйственной канализации, инв. № 110/C-100009;
- внутриплощадочное электроснабжение, инв. № 110/C-99759;
- внутриплощадочные слаботочные сети, инв. № 110/C-99760;
- кабельная линия 0,4 кВ, инв. № 110/C-99757;
- кабельные линии связи, инв. № 110/C-99772;
- наружные сети водопровода, инв. № 110/C-99854;
- наружные сети канализации, инв. № 110/C-99764;
- наружные сети теплоснабжения, инв. № 110/C-99763.

Недвижимое имущество (производственная база) находится на земельном участке с кадастровым номером 141000000001000711.

Начальная цена предмета аукциона № 1 – 16 952 677 200 рублей без НДС. Сумма задатка – 1 695 267 750 рублей.

Продавец имущества – ОАО «Барановичметаллпторг» (225320, Брестская обл., г. Барановичи, Слонимское шоссе, 1-й км).

Организатор аукциона – УП «Комплекс Консалт» (г. Минск, ул. Лынькова, 77-14).

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, индивидуальные предприниматели, имеющие возможность заключения договоров безвозмездного пользования государственным имуществом (наружные сети водопровода, помещение пожарной обороны «убежище»), заключившие соглашение с организатором аукциона о правах и обязанностях сторон при проведении аукциона, внесшие задаток и предоставившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе, заявление об ознакомлении с предметом аукциона, копию свидетельства о госрегистрации (для юр. лиц и ИП), копию Устава (для юр. лиц), копию платежного документа о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также при необходимости иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона. Задаток вносится в срок, установленный для

принятия документов на участие в аукционе, по каждому из предметов аукциона, на которые регистрируется заявитель, на р/с УП «КОМПЛЕКС КОНСАЛТ» № 3012095930001 в ОАО «Технобанк» г. Минск, код 182, УНП 190454930.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона и не включает НДС. Победитель аукциона (покупатель) и продавец подписывают договор купли-продажи предмета аукциона в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем аукциона (покупателем) в порядке предусмотренном договором купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Оплата вознаграждения и возмещение затрат за организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона (покупателем) помимо оплаты стоимости приобретенного имущества в соответствии с порядком проведения аукциона.

Аукцион проводится 16 декабря 2013 года в 13.30 по адресу: г. Минск, пр. Дзержинского, 104-501. Заявления и документы, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются до 12 декабря 2013 года включительно в рабочие дни с 11.00 до 15.00 по адресу: г. Минск, пр. Дзержинского, 104-501. Срок окончания подачи заявлений – 12.12.2013 г.

Телефоны для справок: (017) 271 09 23, (029) 6 922 644.

18 декабря 2013 г. в 10.30 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Брестский КСМ».

Повестка дня:
1. О совершении сделок общества.
Местонахождение ОАО «Брестский КСМ»: г. Брест, ул. Гоздецкого, 28.

Место проведения собрания: г. Брест, ул. Гоздецкого, 28. Время регистрации в день проведения собрания с 10.00 до 10.30.

При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера – доверенность). С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни, начиная с 10.12.2013 г. (с 14.00 до 16.00) по месту нахождения общества.

Совет директоров.
УНП 20025903

13 декабря 2013 года в 14.00 СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «НеоТрейдЗапад»

Повестка дня:
1. Досрочное прекращение полномочий членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
2. Избрание новых членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.

Собрание будет проходить по адресу: г. Гродно, ул. Господарчая, 8. Начало регистрации участников собрания – 13.00 по предъявлению документа, удостоверяющего личность.

УНП 500167057

БЕЛАРУСКИ НАРОДНЫ БАНК
BELARUSKY NARODNY BANK

Наименование банка: **ОАО «БНБ-БАНК»**

Место нахождения Банка:
220012, Республика Беларусь, г. Минск, проспект Независимости, 87а.

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС
на 1 октября 2013 года

Наименование банка: ОАО «БНБ-Банк»

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2013 год	2012 год
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		86 509,6	24 386,5
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		-	-
4	Средства в Национальном банке	1103		402 265,0	368 271,3
5	Средства в банках	1104		45 179,1	86 699,4
6	Ценные бумаги	1105		-	-
7	Кредиты клиентам	1106		990 372,9	436 023,9
8	Производные финансовые активы	1107		-	-
9	Инвестиции в зависимые юридические лица	-		-	-
10	Инвестиции в совместно контролируемые юридические лица	-		-	-
11	Долгосрочные финансовые вложения	1108		-	-
12	Основные средства и нематериальные активы	1109		86 355,0	62 690,3
13	Имущество, предназначенное для продажи	1110		2 986,5	-
14	Деловая репутация	-		-	-
15	Прочие активы	1111		29 831,4	21 049,0
16	ИТОГО активы	11		1 643 499,5	999 120,4
17	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
18	Средства Национального банка	1201		101 950,2	100 772,9
19	Средства банков	1202		454 356,6	101 547,7
20	Средства клиентов	1203		687 809,9	478 385,6
21	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		-	-
22	Производные финансовые обязательства	1205		119 726,4	107 305,8
23	Прочие обязательства	1206		23 195,0	24 834,1
24	ВСЕГО обязательства	120		1 387 038,1	812 846,1
25	КАПИТАЛ				
26	Уставный фонд	1211		69 210,7	69 219,7
27	Эмиссионный доход	1212		-	-
28	Резервный фонд	1213		44 277,5	3 996,3
29	Фонд переоценки статей баланса	1214		81 524,0	58 111,4
30	Всего капитал, принадлежащий головной организации-банку	-		195 012,2	131 327,4
31	Доля неконтролирующих акционеров	-		-	-
32	Накопленная прибыль	1215		61 449,2	54 946,9
33	ВСЕГО капитал	121		256 461,4	186 274,3
34	ИТОГО обязательства и капитал	12		1 643 499,5	999 120,4

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ за 3 квартал 2013 года

Наименование банка: ОАО «БНБ-Банк»

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2013 год	2012 год
1	Процентные доходы	2011		105 533,8	56 011,5
2	Процентные расходы	2012		38 437,8	20 003,0
3	Чистые процентные доходы	201		67 096,0	36 008,5
4	Комиссионные доходы	2021		31 816,2	20 797,9
5	Комиссионные расходы	2022		5 910,4	4 045,2
6	Чистые комиссионные доходы	202		25 905,8	16 752,7
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204		-	-
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205		27 097,3	20 802,4
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206		(10 112,1)	8 574,5
11	Чистые отчисления в резервы	207		12 548,0	11 545,3
12	Прочие доходы	208		1 560,0	1 020,2
13	Операционные расходы	209		51 723,1	32 734,5
14	Прочие расходы	210		5 662,1	4 137,3
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		41 613,8	34 741,2
16	Налог на прибыль	212		7 835,3	6 398,8
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		33 778,5	28 342,4
18	Доля в прибыли (убытке) зависимых юридических лиц	-		-	-
19	Доля в прибыли (убытке) совместно контролируемых юридических лиц	-		-	-
20	Доля в прибыли (убытке), принадлежащая головной организации-банку	-		33 778,5	28 342,4
21	Доля неконтролирующих акционеров в прибыли (убытке)	-		-	-
22	Базовая прибыль на простую акцию	-		0,00	-
23	Разводненная прибыль на простую акцию	-		-	-

Генеральный директор **К. Цертели**
Главный бухгалтер **О.В. Глазырина**

Дата подписания «27» ноября 2013 г.

Ссылка на страницу сайта:
<http://www.bnb.by/o-banke/finansovye-pokazateli/finansovaya-otchetnost/otchet-o-privlyi-i-ubytkakh.html>.

Лицензия № 10 на осуществление банковской деятельности, выданная Национальным банком РБ 07.06.2013 г. УНП 100513485

Уважаемые акционеры
ОАО «Белбакаля»

На внеочередном общем собрании акционеров Открытого акционерного общества «Белбакаля», расположенного по адресу: г. Минск, ул. Промышленная, 15,

27 ноября 2013 года ПРИНЯТО РЕШЕНИЕ О РЕОРГАНИЗАЦИИ ОАО «Белбакаля» путем присоединения ОАО «Белторгстрой».

Акционеры ОАО «Белбакаля», которые не участвовали в этом общем собрании акционеров или голосовали против решения о реорганизации, имеют право требовать выкупа обществом принадлежащих им акции по номинальной цене — 3 000 (три тысячи) рублей за одну акцию.

Акции, выкупленные Обществом по требованию его акционеров, подлежат аннулированию.

Письменное требование акционера ОАО «Белбакаля» о выкупе принадлежащих ему акций должно содержать: фамилию, имя, отчество, место жительства, паспортные данные, контактные телефоны и подпись акционера, а также указание на количество акций, выкуп которых он требует.

Письменное требование акционера принимается в рабочие дни не позднее **16 января 2014 года** по адресу: г. Минск, ул. Промышленная, 15, каб. 44.

Выкуп ОАО «Белбакаля» акций будет осуществляться с **17 января 2014 года по 15 февраля 2014 года** на основании договора купли-продажи акций после его обязательной регистрации профессиональным участником рынка ценных бумаг:

1. Частное дочернее унитарное предприятие по оказанию услуг на рынке ценных бумаг «АСБ Брокер», г. Минск, ул. Мясникова, 32, комната 201.

2. Депозитарий ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, ул. Мясникова, 32, комната 501 и осуществлять перевод ценных бумаг на счет «Депозит» ОАО «Белбакаля».

В связи с этим договоры купли-продажи необходимо заключить в срок не позднее **16 января 2014 года** по адресу: г. Минск, ул. Мясникова, 32, комната 201. Для заключения договора купли-продажи акций при себе иметь паспорт.

Оплата акций, при их выкупе, будет осуществляться денежными средствами, путем перечисления на расчетные счета акционеров не позднее **16 февраля 2014 года**.

Расходы по регистрации договора купли-продажи и по депозитарному переводу акций несет продавец (акционер).

Дополнительную информацию о выкупе акций по требованию акционеров можно получить в обществе по телефону **344 87 41**.

УНП 10002563 *Наблюдательный совет ОАО «Белбакаля».*

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Солигорского городского унитарного производственного предприятия «ЖХК «Комплекс» (продавец) проводит повторный аукцион по продаже

помещения № 1 коммунального хозяйства в банно-оздоровительном комплексе,

общей площадью 2 734 кв.м (инв. № 644/D-31282), расположенного на земельном участке общей площадью 0,4071 га (предоставлен в общее долевое постоянное пользование, доля в праве: 21/25) с кадастровым номером 625050100001001426, по адресу: Минская область, г. Солигорск, ул. Козлова, д. 70.

Начальная цена с НДС – 2 376 165 638 бел. руб. (*стоимость снижена на 50%*).

Задаток 10% от начальной цены (237 617 000 бел. руб.), перечисляется на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 10 (десяти) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Аукцион состоится **16.12.2013 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **13.12.2013 до 16.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, (8029) 102 21 17.

Уважаемые акционеры ОАО «Черметремонт»! УНП 600068756

12 декабря 2013 года в 16.00 СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Черметремонт»,

место проведения собрания — по месту нахождения Общества: 223017, Минский р-н, п. Гатово, ОАО «Черметремонт», актовый зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ:
1) **О совершении крупных сделок.**
2) **О внесении дополнения в решение внеочередного общего собрания акционеров от 02.04.2013 протокол № 3/2013.**
3) **О доизбрании члена наблюдательного совета.**

Дата составления списка лиц, имеющих право на участие в собрании, — 06.12.2013. Место и время регистрации участников собрания — в день проведения собрания с 15.00 до 16.00 по месту его проведения.

Просим принять участие в собрании или поручить представлять Ваши интересы на внеочередном собрании акционеров представлять. При себе иметь документ, удостоверяющий личность, и доверенность (для представителей).

Время и место ознакомления акционеров с материалами по вопросам повестки дня собрания: в рабочие дни (понедельник–пятница) с 8.30 до 17.00, начиная с 04.12.2013 в приемной ОАО «Черметремонт», а в день проведения собрания — с 15.00 до 16.00 по месту его проведения.

Дирекция *Наблюдательный совет*

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ

Аукцион состоится 26 декабря 2013 года в 11.00 в здании Обуховского сельского исполнительного комитета (аг. Обухово, ул. Центральная, 4).

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: аг. Обухово, ул. Центральная, 4, с 8.00 до 17.00. Последний день приема заявлений – 20 декабря 2013 г. до 15.00.

Номер лота	Кадастровый номер и адрес земельного участка	Площадь земельного участка, га	Целевое назначение земельного участка	Начальная цена предмета аукциона, руб.	Сумма задатка, руб.	Подлежащие возмещению расходы с предоставлением документа, необходимой для его проведения, руб.	Инженерная инфраструктура
1	2	3	4	5	6	7	8
1	422086005601000080, Республика Беларусь, Гродненская область, Гродненский район, Обуховский сельсовет, д. Мигово, участок № 1 (по генплану).	0,1215	Для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома))	30 000 000	3 000 000	7 500 000	электричество
2	422086005601000081, Республика Беларусь, Гродненская область, Гродненский район, Обуховский сельсовет, д. Мигово, участок № 2 (по генплану).	0,1213	Для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома))	30 000 000	3 000 000	7 500 000	электричество
3	422086005601000082, Республика Беларусь, Гродненская область, Гродненский район, Обуховский сельсовет, д. Мигово, участок № 3 (по генплану).	0,1281	Для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома))	30 000 000	3 000 000	7 500 000	электричество
4	422086005601000083, Республика Беларусь, Гродненская область, Гродненский район, Обуховский сельсовет, д. Мигово, участок № 4 (по генплану).	0,1276	Для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома))	50 000 000	5 000 000	7 500 000	электричество

Для участия в аукционе гражданин лично, либо через своего представителя, со дня опубликования настоящего извещения и до 15.00 20.12.2013 г. представляет в комиссию по организации и проведению аукциона на право заключения договора аренды и продажи в частную собственность земельных участков по адресу: аг. Обухово, ул. Центральная, 4, документы:
заявление на участие в аукционе с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка, который предполагается получить в частную собственность по результатам аукциона; заверенную копию платежного поручения о внесении задатка на расчетный счет Обуховского сельисполкома, ЦБУ № 421 филиала № 400 – ГОУ ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка 752, № 3641514062105, УНП 500027360;

гражданин – копию документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования; представителю гражданина – нотариально удостоверенную доверенность.

«Дзіцячае Еўрабачанне-2013»: пазл сышоўся!

30 лістапада міжнародны дзіцячы конкурс песні «Еўрабачанне-2013» фінішаваў у Кіеве. Беларус Ілья Волкаў стаў адным з яго прызёраў, заняўшы трэцяе месца.

Гэта не агаворка: сёлета арганізатары сапраўды адзначалі прызамі не толькі пераможцу, але таксама выканаўцаў, якія занялі 2-е і 3-е месцы. Беларускі ўдзельнік увайшоў у тройку лідараў літаральна ў апошнія секунды галасавання, набраўшы вынікаў 108 балаў (на 2 больш, чым прадстаўніца Расіі Даяна Кірылава). Украінка Сафія Тарасава са 121 балам апынулася на 2 месцы, а першае ўпэўнена заняла канкурсантка з Мальты Гая Каўчы, песня якой «The Star» набрала 130 балаў.

Дарэчы, у якасці прызой усе тры лідары атрымалі сімвалічныя фігуркі — рознакаляровыя «пазлы»: жоўты, ружовы і блакітны.

Варта адзначыць, што выступленне беларусаў было адным з самых складаных: выканаўца адначасова спяваў і танцаваў. Але атрымалася ўсё настолькі дасканала, што ніхто з удзельнікаў не ацаніў

нумар Ільі «Спявай са мной» менш чым у 5 балаў. Таксама на рахунку нашага канкурсанта — тры дзясяткі (ад дзіцячага Мальты) і адна 12-ка (ад Расіі). У сваю журю, Малдовы і чаргу, Беларусь аддала найвышэйшы бал Украіне, на другое месца паставіўшы Мальту, а на трэцяе Расію.

Перажывала за нашага ўдзельніка ў Кіеве не толькі яго каманда педагогаў і сям'я, але таксама вялізная група падтрымкі, якая прыбыла з Мінска — падчас выступлення беларусаў у зале вельмі актыўна мільгала знаёмымі сцягамі... Адзіным расчараваннем шоу стала адсутнасць у ім сумеснага нумара пераможцы «Еўрабачання-2005» Русланы з хорам з больш як 100 дзяцей і падлеткаў — напярэдадні ў спявачкі ўзніклі сур'ёзныя праблемы з голасам, таму на сцэну палаца «Украіна» яна так і не выйшла.

Ужо ў нядзелю вечарам беларуская дэлегацыя

Дзіцячае журы ацаніла наш нумар на «дзясятку».

Наталля Васільеўна ВОЛКАВА, маці Ільі:

— Перамоце вельмі ўзрадаваліся. Калі з глядзельнай залы даносіліся крыкі «Ілья лепшы!» і аб'юрылі вынікі, то спачатку наогул думалі, добра будзе хоць у пацёрку трапіць. Бо дзеці былі вельмі моцнымі. А потым мы пачалі перамяшчацца з пятай пазіцыі на чацвёртую, а ў выніку на трэцім аказаліся. Ацанілі Ілью годна. Тая ж суддзі дала яму другое месца, што сведчыць пра наш узровень. Ілья спачатку таксама радаваўся, а потым спытаў: «А чаму нам не далі першае месца?» На што я сказала: «Сынку, у нас яшчэ ўсё наперадзе!» Занеж у такім прэстыжным конкурсе трэцяе месца — проста выдатны вынік. Запаветная статуэтка і дыплом цяпер занялі сваё месца на яго палічцы з кубкамі і медалямі. Сёння вось адпачываем дзень, а заўтра зноў у школу. Потым з новымі сіламі будзем рыхтавацца да наступных конкурсаў. Бо ўжо атрымалі шэраг прапанов.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

НА ПУЦЁЎКУ Ў ДАНІЮ ПРЭТЭНДУЮЦЬ «ЗОРКІ» І НАВІЧКІ Аляксандр Саладуха на «Еўрабачанне» не паедзе

Познім вечарам пятніцы стаў вядомы спіс фіналістаў нацыянальнага адбору на міжнародны конкурс песні «Еўрабачанне-2014», што пройдзе налета ў Капенгагене. У шчасліваю 15-ку паводле рашэння журы, трапілі Мацвей Бандарэнка, Юрый Вашчук, Аляксей Грос, Дарыя, Жанет, Макс Лорэнс і Дзіцячы Грос, Анастасія Малашкевіч (удзельніца гурта «Cherry Lady»), Арцём Міхаленка, Аліна Мошчанка, гурты «Naroli» і «Nuteki», Наталія Адзіцова (удзельніца мюзікла «Прарок»), Алена Сінюска, Наталля Тамэнт і гурт «Switter boys». Карэспандэнт «Звязды» пабыла на папярэднім праслухоўванні артыстаў і убачыла ўсё тое, чаго не пакажуць па тэлевізары.

Дзень першы. «ЕХАЎ ГРЭКА», РОК, ОПЕРА І КРЫХУ МАКСА КАРЖА

«А наша чарга хутка? А Саладуха будзе?» — крыху нервова перапытвалі адзін у аднаго ўдзельнікі нацыянальнага адбору на «Еўрабачанне-2014», якія прыходзілі з розных гарадоў на праслухоўванне ў Белтэлерадыёкампанію. Больш як 85 артыстаў і калектываў бачылі сябе на вялікай сцэне ў якасці творчага дэлегата ад Беларусі. Усяго ж аргкамітэт разгледзеў звыш 100 заявак (у тым ліку ад аўтараў песень).

Для многіх удзельнікаў выклік на праслухоўванне стаў нечаканасцю. Прынамсі, ці не кожны трэці выходзіў на сцэну ў горды адзіноце і расказваў, што «нас у гурце чацвёрта і яшчэ бэк-вакалісты, але яны не змаглі прыхаць...». Судзейская калегія на чале са старшынёй Белтэлерадыёкампаніі Геннадзе Давыдзкам цярпела чакала тых, хто спазніўся, выслухоўвала і тлумачэнні, і кампазіцыі, раз-пораз удакладняючы ў канкурсантаў, якія зацікавілі журы, ці ёсць у тых прадзюсар і які нумар яны мяркуюць зрабіць, калі трапіць у фінал адбору.

Якая песня павінна налета прадставіць Беларусь на «Еўрабачанні»? У канкурсантаў былі самыя розныя, часам вельмі арыгінальныя, меркаванні на гэты конт. Напрыклад, Яраслаў Рацікін парадваў прысутных беларускамоўным шансонам, зборны калектыв «Handmade» выканаў рэчытатыву на баксёрскую тэматыку, а гурт «Nuteki», які трое год запар штурмуе беларускі адбор, нават у япаюным складзе выдўа належную для рокераў экспрэсію. Мінскі артыст, які выступае пад імем Алекс-Нармалекс, працягваў эпіцаіраваць судзейскую калегію: калі летас ён паказаў на сцэне фокусы, то сёлета выступіў пад маскай Дарта Вейдара і ў пшачні, пад якім хаваўся вобраз Элвіса, а напрыканцы распрануся да цалынашкі, якую прадказальна разарваў — пад уласную песню «Эх, славянская душа!».

Малады, але ўжо даволі «раскручаны» гурт «Naroli» прымусяў сябе чакаць, бо салісты доўга апрапаналі ў сцэнічныя касцюмы — сукенкі з пышнымі і адначасова вузкімі спадніцамі. Мы неяк адразу ўявілі сабе менавіта такія вобразы. Але хадзіць у гэтых сукенках аказалася вельмі цяжка. Давалася дзесьці падкалоць, красуюкі абучы — словам, выкруціліся, — смяліся за кулісамі салісты.

Салістка гурта «Strogo Bobruisk» Алена Хацько зайтрыгавала журы ўжо адной назвай песні — «Пра Макса Каржа», якой аказалася даволі сімпатычная і нават пшчотная R'n'B-кампазіцыя.

хіба толькі з парай «непарламенцкіх» слоў. Гэту песню без 5 хвілін настаўніца рускай і беларускай мовы прывяла «сваім школьнікам, асноўна маса якіх вельмі любіць Макса Каржа».

«Цікавых нумароў многа, — падзяліўся ў адным з перапынкаў удзельнік журы, загадка аддзела культуры АТН Міхась Раўцік. — Ведаеце, у нас папярэдне была дамоўленасць: калі песня зусім ужо «нікая», спыняць выканаўцу. Але рабіць гэтага не давалася».

У чарзе ахвотнікаў паехаць у Капенгаген на «Еўрабачанне-2014» даволі многа знаёмых імёнаў. Аліну Мошчанка могуць памятаць тым, хто сочыць за дзіцячым «Еўрабачаннем» — 5 гадоў таму дзяўчына была ў фінале нацыянальнага адбору, а сёлета дасягла да ніжняй узроставай планкі дарослага конкурсу. Ужо традыцыя прывозіць цэлы брыгадны падрод прадзюсарскіх цэнтраў «СПАМАШ» — праўда, сёлета яго салісты апынуліся па абодва бак адбору: Дарыя, Аляксей Грос і Іван Буслай — у ліку канкурсантаў, а Алена Ланская — у складзе журы. Але ацаніць як след ёй давялося ўсяго дваіх калег па цэку: Іван Буслай пасля канцэрта ў Чачэрску сарваў голас і ледзьве шаптаў. «Спяваць? А як?» — трагічным шэптам пытаўся ён.

— Ведаеце, за што многія не любяць оперу? — спытаўся ў чарговага прэтэндэнта удзельнік журы, саліст Нацыянальнага тэатра оперы і балета Эдуард Мартынюк. — За тое, што словы

Прачытаць па тварах журы, ці спадабалася ім чарговая песня, было амаль немагчыма.

незразумелыя. Вось і да вас пажаданне — працаваць з дыкцыяй, каб гледачы не мучыліся, разгавядваючы, што вы ім хочаце сказаць.

Пасля гадовай паўзы зноў вырашыў паспытаць удачы ў адбору Георгій Калдун — праўда, не з уласнай песняй, а з творам грэчаскага аўтара. «Ехаў грэка праз раку, бачыць грэка — эканамічны крызіс...» — жартоўна тлумачыў ён выбар кампазіцыі.

Сумесная работа Макса Лорэнса і гітарыста Дзіцячы Грос зрабіла моцнае уражанне. «Напоўна, іх адправіць!» — перацікаваліся за спінай групы падтрымкі іншых удзельнікаў. Але для суддзяў усё было далёка не так адназначна, і праслухоўванне працягвалася амаль да паловы дзевятай вечара.

...А Саладуха не прыйшоў. Што, у прычыпе, лагічна, бо заяўку артыст так і не падаў, толькі ўмела абгрызаць чуткі вакол сябе.

Дзень другі: САТЫРЫЧНЫЯ ПРЫПЕЎКІ, ОПЕРА І ХАКЕЙ

Працяг праслухоўвання парадваў значна большай колькасцю песень на беларускай мо-

ве (ад народных да папулярных) і эшаланам вытворніцкай тэлепраектаў канала АНТ. Так, удзельнік «Новых галасоў Беларусі» (2008 год) Арцём Міхаленка, які ў складзе гурта «3+2» на «Еўрабачанні» ўжо быў і нават у фінал трапіў, цяпер робіць кар'еру сольнага выканаўцы. Свае спробы прайсці скрозь дробнае сіта нацыянальнага адбору зрабілі і знаёмыя па «Акадэміі талентаў» Мерыем Герасіменка («Міс Навесна»), Стас Сотнікаў, Каця Волкава, Віталь Варанко і Ягор Ваўчок (колішні удзельнік дзіцячага «Еўрабачання»).

Сярод удзельнікаў здалёк угадваліся прафесіяналы — оперная спявачка Алена Сіняўская прадэманстравала модны стыль класік красавер (змяшанне класічнай і папулярнай музыкі), а гурт «Vela Vrata», складзены з удзельнікаў хору Імя Цітовіча, утраіх гучаў званчэй, чым іншыя ўшасцёх. Але халала і малазнаёмых імёнаў: Іван Ігнатюк — у мінусым мадэль, працаваў са Славай Зайцавым, а двойняты Каця і Воляга Кароль, якія далучыліся да гурта «Switter boys», — па адкацы інжынер-механікі хімічнай прамысловасці, а працуе ў Маскве, у праекце «Вячэрні Ургант».

З дапамогай дзяўчат, дарэчы, калектыв «Парваў залу» яшчэ да пачатку выступлення — толькі убачыўшы дзвюх высокіх і яркіх блізнят у чырвоным, судзізі ажывіліся.

— Мы знайшлі формулу, паводле якой падабаем людзям, прычым зусім розным. Калі зрабілі песню пра Джэніфер Лопес, яна выклала гэта ў сябе на сайце, — распавялі удзельнікі праекта. — І з усяго свету людзі пішуць словы падтрымкі: маўляў, хлопцы, вы клёвыя. Цяпер час фрыкаў — мы гэта разумеем і выкарыстоўваем.

Гурт «Аўра» ўразіў іншым: у анкетце быў пазначаны сцэнічны вопыт — 30 гадоў! «Гэта праўда, а пацвердзіла салістка Юлія Быкава, — я ж ездзіла на гастролі з ансамблем «Зорачка» з 6 гадоў, прычым усё было па-сапраўднаму, нам плацілі ганарары».

На агульным фоне больш ці менш сур'ёзных кампазіцый прыёмна вылучыўся Юрый Вашчук, які без аніякага антуражу, з адным толькі бэк-вакалістам Дзянісам Лісам, здолёў перадаць пазітыў і іронію песні «Cheesecake».

— Песня пра тое, як мне надакучыла, калі дзяўчына называла мяне «салодкім піражком», — патлумачыў спявак.

— Запрасі яшчэ на бэк-вакал таўстую, хаця б як я, будзе зусім бомба! — параіў старшыня журы Генадзе Давыдзкам.

А вось Цімур Прахін вырашыў узяць не гумарам, але сатырай — кантраст паміж вясёльнай мелодыяй і вострым зместам яго

«Так, мы фрыкі, — пагаджаюцца «Switter boys», — але добрыя і вясёлыя».

прыпевак быў настолькі вялікім, што гэты нумар, шчыра кажучы, цяжка ўявіць не толькі на «Еўрабачанні», але і ў фіры беларускага тэлеканала... Аднак выканаўца цвёрда адстойваў уласную пазіцыю і права песні на існаванне: «Калі ад Аўстрыі на конкурс едзе Канчыта Вурст — барадаты мужчына ў сукенцы, то чаму ад Беларусі не магу паехаць я?».

Стаміўшыся за два напружаныя дні ад сотні песень, журы з непадробнай шчырасцю ападрэзала апошняму удзельніку адбору — гродзенцу Аляксандру Філіпаву, які выканаў сваёсаблівы аўтарскі гімн чэмпіянату свету па хакеі-2014.

— Мне падабаецца, што большасць песень — фарматыя і модныя, незалежна ад мовы, на якой выканаюцца, — падзяліўся ўражаннямі Аляксандр Ціхановіч. — Больш сталі спяваць па-беларуску, лепш сталі спяваць на англійскай, працаваць над аранжыроўкамі, над уласным стылем і манерай паводзін на сцэне — гэта ўсё радуе. І хоць запамінальнае шоу шмат каму бракуе, але цікавіць ёсць практычна ў кожным, і мне вельмі шкада, што трэба выбраць усяго 15 выканаўцаў.

Да фінальнага канцэрта, на якім журы і гледачы сумесна абяруць прадстаўніка Беларусі на конкурсе, яшчэ амаль паўтара месяца. І, мяркуючы па заяўках артыстаў, спаборніцтва абядае быць відовішчым, а выбар няпростым.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Фота аўтара, Валерыя АБЕР і Святланы КРАСКОЎСКАЙ.

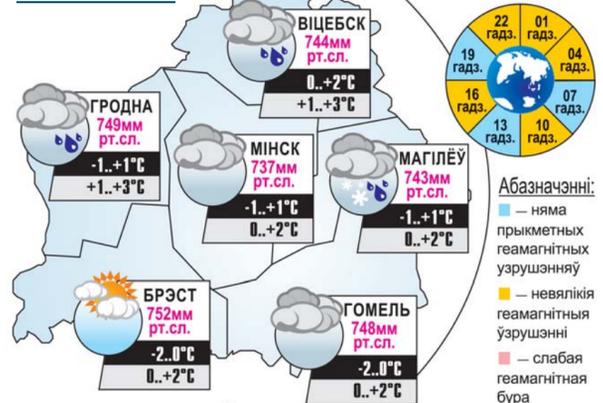
Салістка Макса Лорэнса і гітарыста Валерыя Дзіцячы Грос называюць аднымі з фаварытаў сёлетняга адбору.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	9.08	16.51	7.43
Віцебск	9.04	16.33	7.29
Магілёў	8.58	16.40	7.42
Гомель	8.46	16.45	7.59
Гродна	9.22	17.07	7.45
Брэст	9.14	17.16	8.02

ЗАЎТРА

Горад	Тэмпература
Варшава	+1...+3°C
Кіеў	+1...+3°C
Рыга	+4...+6°C
Вільнюс	+1...+3°C
Масква	+1...+3°C
С-Пецярбург	-1...+1°C

УСМІХНЕМСЯ

- Затрыманы, месца нараджэння!
- Пішыце: Казахстан!
- А дакладней?
- Усе пішуць проста: Казахстан.
- Ты яшчэ мяне тут будзеш вучыць?
- Пішыце: Кармакшыньскі раён Кызылдарынскай вобласці, сяло Янкіурган!
- Так і запішам: Казахстан.

Заўважыў у лостэрку ў сябе нейкія невялікія вочы над мяшкямі.

- Я вельмі сумую па сваёй старой працы...
- А дзе ты раней працаваў?
- Нідзе.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 ад 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), В.КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А.КІЛЯЧУК, С.ПРОТАС (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЎЛЫКА, С.РАСОЎЛЫКА, А.СЛАНЦУКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІХОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмалыніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыйны — 287 18 64, падліскі і распушчэння — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыяты — 292 05 82, аднакласныя за выключэннем: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэры: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, e-mail: reklama@zviazda.minsk.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падобны і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца сур'ёзнымі і не абавязваюць Рэдакцыю па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрэзананыя ёй псымы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адрэзананыя за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдакцыя ў Рэспубліканскім унітарным прапарымстве «Вывалачыцца «Беларускі Дом друку», ПД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 22.389. Індэкс 63850. Зак. № 5142.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 2 снежня 2013 года.